

# Déli Hírlap

Redacția și administrația:  
**MÎȘOARA, I., Piața Brătianu No. 3.**  
 Telefon: 28—10.

**GAZETA MAGHIARILOR  
 DIN BANAT**

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per 934/1938  
 Trib. Timișoara  
 Redactor resp. **D. VARNAY ELEMER**

## A LONDON—MOSZKVAI AKADÁLYVERSENY

Moszkvai tárgyalások immár három hó-  
 ta tartanak és a nap-nap után érkező el-  
 s hírekből még mindig nem sikerült tisztá-  
 s alkotni az eddig elért eredményekről.  
 és Franciaország azt hangoztatta, hogy  
 ország belekapcsolásával a békefrontot  
 erősíteni. A tárgyalások három hónap óta  
 és a politikai megegyezést még mindig  
 sikerült nyélbe ütni. Jelenleg az a helyzet,  
 na politikai tárgyalások mellett megindulnak  
 onai természetű megbeszélések is, mert re-  
 hogy a párhuzamos értekezések révén gyo-  
 rn jutnak majd előre.

az egész azzal kezdődött, hogy március ele-  
 Chamberlain miniszterelnök annak idején  
 feltűnést keltett látogatást tett, Maisei,  
 nagykövetnél. Ennek következménye lett  
 annak két hét múlva tett azon nyilatkozata,  
 a béke és háború sorsa Londonnak és  
 kvának egymáshoz való viszonyától függ.  
 a következett Anglia érdeklődése különbö-  
 lamoknál egy megneptámadási liga alakí-  
 érdekében. Ekkor már útban volt Cham-  
 berlain Lengyelország biztonságát célzó ja-  
 ta, mire az angol ellenzék a parlamentben  
 tást igyekezett gyakorolni a kormányra,  
 a keleti irányban vállalt kötelezettség kóc-  
 át csökkentésé ügy, hogy ebbe belevonják  
 osz szovjetet is, mint szövetségest. A len-  
 garanciaavallalás napján, március 31-én  
 Chamberlain egy interpellációra válaszolva ki-  
 tette, hogy London és Moszkva között nin-  
 k világszemléleti akadályok. Ezt követte  
 r vezér és kancellár wilhelmshaveni beszé-  
 melyben leleplezte a tengelyhatalmak ellen  
 ruló bekerítési politikát.

Ujabb interpellációk hangzottak el az an-  
 parlamentben, amelyekre Sir John Simon  
 szolt és most már enyhítve Chamberlain  
 klását a világszemléleti akadályokra vonat-  
 zlag, kijelentette, nem lát akadályt fen-  
 rmi egy angol-szovjet katonai szövetséget  
 leg. Április 15-én futottak be az első ja-  
 atok Moszkvából Londonba. Ezekről mon-  
 ta Chamberlain egy alkalommal, hogy „na-  
 széles keretek között mozognak és túlme-  
 rformába vannak öntve, hogy az angol kor-  
 rnyak nehézségeket ne okozzanak, holott a  
 rkormány éppen ezeket a nehézségeket akar-  
 rkerülni.“ Az angol javaslatok azt célozzák,  
 y a szovjet kormány ne kösse magát az á-  
 p 13-án — az érdekeltek felkérésére nélkül —  
 anániára és Görögországra kiterjesztett an-  
 dfrancia biztonsági szerződésben való rész-  
 éléshez, hanem adjon hasonló garanciális ígé-  
 et, mire Anglia és Franciaország hajlandók  
 almenteni, hogy az ezen garanciából származó  
 konfliktus esetén a Szovjet mellé állanak.

Április végén a lengyelek részéről torny-  
 atak akadályok az orosz katonai segítség el-  
 e, közben pedig kiderült, hogy a Szovjet köz-  
 vlen angol-francia biztonság — vállalást ki-  
 va a maga részére is. Május harmadikán Cham-  
 berlain a parlamentben Attlee őrnagy munká-  
 rti vezér kérdésére válaszolva még bizonyos  
 zívélyes természetű“ folyamatban levő tár-  
 galásokról beszélt, másnap pedig váratlanul  
 követekezett Litvinov bukása. A nyugati la-  
 pokban a kombinációk zuhataga ömlött az ol-  
 vsókra a külügyi népbiztos bukásával kapcs-  
 oltban, különösen mikor egy moszkvai. Hava-  
 lentés felhívta a hatalmak figyelmét, hogy  
 falin nem tartja megfelelőnek. Uj remények  
 yltak, mikor híre járt, hogy május 15-én  
 enben megjelenik majd Molotovnak, Litvi-  
 v utódnak., helyettese, Potemkin, aki akkor  
 jezte be diplomáciai körútját, Bucurestiben és  
 arsóban.

Közben május három első hetében tovább  
 folyt a nagy diplomáciai birkózás. Oroszország  
 a teljes kölcsönösségben alapuló szerződést ki-  
 vánt, Chamberlain viszont szeretett volna magá-  
 nak szabadkezet biztosítani. Május nyolcadikán  
 ünnepélyes keretek között Milanóban kihirdet-  
 ték a totális német-olasz szövetséget, két nap  
 mulva a Szovjet megkapta az új angol ajánla-  
 tot, mely némi korlátozással angol-francia-orosz  
 hármasszövetséget jelentett volna. Az alsóházban  
 a miniszterelnök megkísérelte bizonyítani, hogy  
 konfliktus esetén a Szovjet nem köteles Anglia  
 és Franciaország előtt beavatkozni, sőt jogá-  
 ban áll minden esetben magatartását a nyu-  
 gati hatalmak viselkedésétől függővé tenni.  
 Ugyanezért Tokióban az angol nagykövet meg-  
 látogatta a japán külügyminisztert és közölte  
 vele, hogy az angol-orosz egyezmény nincsen  
 semmi befolyással a távolkeleti helyzetre —  
 angol részről.

Május 12-én Chamberlain nyilvánosságra  
 hozta a Törökországgal kötendő katonai szövetsé-  
 gés tervezetét, Franciaország pedig új javasla-  
 tot készített az oroszok számára. A genfi egyez-  
 mény 16. szakaszát tölték előtérbe, hogy így  
 legalább elméletben kiküszöböljék a segélynyu-  
 jtás automatikus kötelezettségét. Ebben az idő-  
 ben Chamberlain nagyon őszintén nyilatkozott,  
 amennyiben elismerte, hogy a Szovjetre és Tö-  
 rökországra feltétlenül szükség van, hogy a Ke-  
 leteurópnak adott garanciákat be is tudják tar-  
 tani. Ujabb két nappal később, amikor a német-  
 olasz szerződés történelmi jelentőségű aláírása  
 megtörtént, Maisei Genfben váratlanul nehé-  
 ségeket támasztott az Aaland-sziget kérdésé-  
 ben. Ennek következtében a balti államok kerül-  
 tek az angol-orosz megneptámadás előtérbe. A  
 reakció nem maradt el. Július 7-én megkötötték

a német-eszt és a német-lett megneptámadási  
 szerződést ugyanolyan feltételek mellett, mint  
 május 31-én a német-dán szerződést. Erre Ang-  
 lia, valószínűleg Franciaország intenciói érte-  
 mében, Németország közvetlen szomszédai, Hol-  
 landia, Belgium és Svájc részére tett segély-  
 nyújtási és biztonsági szerződésre ígéretet, szem-  
 ben a balti államokkal, melyek csak kifejezett  
 kívánságra kapnának garanciát.

Chamberlain optimistának bizonyult. Má-  
 jus 24-én bejelentette, hogy a szerződést a kö-  
 vetkező héten megkötik, de 27-én Molotov a  
 szovjettanács előtt beszédet mondott, mely  
 egyenlő volt az angol javaslatok visszautasítá-  
 sával. A külügyi népbiztos elsősorban hivatko-  
 zott a német-olasz szerződésre, majd kijelentet-  
 te, hogy „a Szovjet olyan országokkal szemben,  
 melyek semlegességüket fenntartják, de azt  
 megvédelemezni nem tudják, semmiféle köte-  
 lezettséget nem vállalhat.“ Három kívánságot  
 hangoztatott: csupán védelmi paktum jöhet te-  
 kintetbe, ennek magában kell foglalnia az orosz  
 birodalom összes határállamait illető garanciát,  
 még pedig a kötelező kölcsönös segélynyújtási  
 kötelezettség alapján.

Molotovnak ez a beszéde Angliában nagyon  
 kellemetlen benyomást keltett, amihez hozzájá-  
 rult még az is, hogy a külügyi népbiztos bejele-  
 nítette a német-orosz gazdasági tárgyalások új-  
 rafelvételét. Erre következett június 5-én a ti-  
 zenegyedik kompromisszumos javaslat és 7-én  
 az a határozat, hogy Strang a Foreign Office  
 közép európai szakértője Moszkvába utazzék.  
 Mielőtt azonban Strang az angol és francia nagy-  
 követtel együtt Molotov előtt megjelenhetett  
 volna, a hivatalos Pravda című lap már meg-  
 formulázta az indirekt támadás új fogalmát.  
 Június 16-án a Tass-ügynökség lakonikus rö-  
 vidségű jelentést közölt mely a Strang-féle  
 tárgyalásokról nem nagyon bizakodóan nyilat-  
 kozott. A helyzet azóta sem változott lényege-  
 sen. Közben megkezdődött Tientsin blokádja  
 és ez elhomályosította a moszkvai tárgyalások  
 fontosságát. (—)

## A dobrudzsai kérdést csak Keleteurópa nyugtalanítására hozták elő

— írja a párisi Le Matin

Párisból jelentik: A Le Matin első oldalán  
 cikket közöl, amelyben a lap munkatársa, An-  
 drée Rabache, beszámol a dobrudzsai kérdésről.  
 A lap visszautasítja azt a megállapítást, hogy  
 ilyen probléma létezik Dobrudzsában. Megállá-  
 pítja, hogy a valóság szerint a dobrudzsai bul-  
 gárok lélekszáma elenyészően csekély. Dobrud-  
 zsában a bulgárok sohasem laktak olyan szám-

ban, hogy etnikai súlyuknál fogva követeléssel  
 állhattak volna elő. Ez az egész probléma csak  
 azért merült fel a világsajtóban, mert Szófia  
 érdeke így kívánta. Érthető, hogy a román kor-  
 mány minden erkölcsi és anyagi erejével vissza-  
 utasítja ezt a revizionizmust, amely egyébre nem  
 alkalmas, mint arra, hogy felforgassa Kelet-  
 Európa békéjét.

## Megtartották a szünet előtti utolsó angol minisztertanácsot

Londonból jelentik: Az angol kormány több  
 tagja kedden részletes tanácskozást folytatott  
 a külpolitikai helyzetről és a keddi tanácskozás  
 anyaga a szerdai miniszteri tanácsülés elé kerül.  
 Ez a miniszteri tanácsülés lesz az utolsó a parla-  
 menti szünet előtt. A Press Association értesü-  
 lése szerint főleg három kérdés kerül tüzetes  
 megvitatásra és pedig:

1. A moszkvai tárgyalások haladása és a  
 vezérkari megbeszélések ügye,
  2. A távolkeleti helyzetben előállott nehé-  
 ségek, végül
  3. Az angol és amerikai kormányok közötti  
 eszmecsere a távolkeleti kérdésben.
- Az angol parlament ezen a héten lezárja ülés-  
 seit és megkezdí nyári szünetjét. Hír szerint a  
 parlament szpikerjét azonban felhatalmazták,

hogy október harmadika előtt is — szükség ese-  
 tében — összehívja a parlamentet. A rövidre  
 szabott nyári szünet arra enged következtetni,  
 hogy a választásokat akarja a kormány meg-  
 felelően előkészíteni. A választásokra valószínű-  
 leg november 16. és 23. között kerül sor.

Londonból jelentik: Az elmúlt esztendővel el-  
 lentében, ebben az esztendőben az angol kormány  
 tagjai nyári szabadságukat nem töltik külföldön.  
 Egyedül kivételt Elliot, egészségügyi miniszter ké-  
 pez, aki 15 napot tölt a franciaországi Antibes für-  
 dőhelyen. A többi miniszterek valamennyien Anglia-  
 ban, vagy Skóciában tartózkodnak, úgy, hogy szük-  
 ség esetén a legrövidebb időn belül a fővárosba jut-  
 hatnak. Hírek szerint a parlamentet október 3-ikára  
 újból összehívják.

# Szerdán elindul az angol katonai bizottság

Chamberlain leszerelte hétfőn az ellenzékét

## Eden a japán egyezmény felmondását követelte Henderson volt berlini angol követ rejtélyes akciója

Londonból jelentik: Chamberlain miniszterelnök a parlament hétfő esti ülésén elmondott nagy külpolitikai beszédét vita követte. Fontos felszólalások hangzottak el, ezekről csak most érkezik jelentés, mert az alsóházban ez a nagyjelentőségű ülés a késő órákig tartott. Az első felszólaló Sir Archibald Sinclair, a liberális-párti ellenzék vezére volt, aki a következőket mondta:

— Engedjék meg kijelentem, hogy Chamberlain miniszterelnök hajlamos az ellenféllel való megegyezésre és

*kevésbé hajlamos arra, hogy határozott ellendülést fejtessen ki*

a támadó szellemmel szemben, mint Halifax külügyminiszter. A kormánynak már régen pontos jelentést kellett volna tenni az angol—orosz tárgyalásokról. Ezek a megbeszélések nem voltak titkosak és nem voltak nyilvánosak. Ezzel a magatartással a sajátot csak különféle kombinációkra serkentették és ezek a serkentések különféleképpen befolyásolták a közvéleményt. Állandóan azt reméltük, hogy meg tudunk egyezni a Szovjetunióval és hogy ez a megegye-

## Eden volt külügyminiszter bírálata

A vita során felszólalt Eden volt külügyminiszter is, aki azt fejtette, hogy ha Japán nem változtatja meg magatartását, akkor

*Angliának éppen úgy kell eljárnia, mint az Egyesült Államoknak*

és fel kell mondania a Tokióval megkötött kereskedelmi szerződést. Véleménye szerint a Szovjetunióknak küldendő katonai bizottságot politikai küldöttséggel kell kiegészíteni, hogy a tárgyalásokat egy hét alatt befejezzék. Egyébként kizárólag a békefront politikája nyújthat kilátást a háború megelőzésére.

— A nemzetközi feszültség cseppet sem enyhült — mondotta Eden — és nem is várható, hogy az elkövetkezendő hetekben enyhülés fog beállni. Ami a távolkeleti helyzetet illeti, most már tisztán látható, hogy Japánnak milyen céljai vannak Kínával.

A danzigi helyzettel kapcsolatban Eden ezeket mondta:

*— A Danzig körül lefolyó eseményekből és a német kormány magatartásából arra lehet következtetni, hogy pontosan a német célkitűzések olyan technikai tervezetéből állunk szemben, mint az elmúlt esztendőben.*

Az ülés végén a liberális párt bizalmatlansági indítványt terjesztett elő, amit az alsóház 266 szavazattal 130 ellenében elvetett.

### CHURCHILL HELYESLŐEN BÓLINT

Londonban általános feltűnést keltett, hogy az alsóházi vita során Eden fenntartás nélkül helyeselte a miniszterelnök érvelését. Chamberlain beszédét különben az angol közvélemény kedvezően fogadta s már a beszéde alatt feltűnt, hogy legnagyobb politikai ellenfele, Churchill a beszéd során állandóan helyeslően bólintott a fejével. A sajtó kiemeli, hogy Chamberlain hétfői beszédével teljesen leszámolt az angol ellenzékkel.

### MESSZEMENŐ ENGEDÉKENYSÉG MOSZKVAVAL SZEMBEN

Párisból jelentik: A keddi francia lapok hosszasan foglalkoznak az alsóház hétfői ülésével és a legnagyobb meglepéssel emlékeznek meg Chamberlain beszédéről, amelyben az angol miniszterelnök a legmesszebbmenő engedékenységről tett tanúságot a Moszkvával megkötendő háromhatalmi egyezmény tekintetében.

A Le Figaro a következőket írja: A pécset és az aláírást nem szerez kellő súlyt egy megállapodásnak. Ehhez még az is szükséges, hogy a szerződés szövegének a hatalmi tényezők szerezzenek érvényt, vagyis jelen esetben, hogy

*kellő mennyiségű fegyver és munició álljon rendelkezésre,*

hogy biztosítva legyen a hadianyagszállítás és számtalan olyan gyakorlati kérdés van, amelyek megoldása szükséges ahhoz, hogy a Szovjet-

zés közös érdekből születik meg. Jogosan következtünk erre Stalinnak és más szovjet politikusnak a kijelentéséből, továbbá a Szovjetunió népének megnyilatkozásából.

*Az angol nép óhajtja Oroszország segítségét*

és vajjon mi akadályozza meg azt, hogy baráti viszony keletkezzen közöttünk és az oroszok között. Minden barátkozásnak első alapfeltétele a kölcsönös megbecsülés. Miért kell annyi felhívást intézni, hogy megbecsüljük a szovjet-orosz népet? Ebben a válságos pillanatban, amidőn új útra lépünk, még hozzá egy reményteljes utra, értékes politikust kell, hogy Moszkvába küldjünk és szívünk teljes melegevel üdvözlöljük Chamberlain miniszterelnök azon bejelentését, hogy

*Drax admirális vezetésével katonai bizottság indul Moszkvába.*

Drax admirális határozott ember és kitűnően fogja képviselni az angol népet.

unió, mint hatalmi tényező, szoros kapcsolatban legyen a nyugati hatalmakkal.

A L'Époque így ír: A németellenes blokk megvalósíthatóan tekinthető. Most azután a kancellárnak jól meg kell gondolnia, vajjon vállalja-e azt a súlyos felelősséget, amellyel minden egyes lépése járhat. Németország léte és a nemzeti szocializmus uralma forog kockán, nem is szólva a saját személyéről.

### NÉMET LAP CHAMBERLAIN BESZÉDERŐL

A Deutscher Dienst című félévesújság lap Chamberlain alsóházi beszédéről a következőket írja: Számunkra a bizottsági külpolitikával kapcsolatos vitában az a megállapítás értékes, amelyben az Egyesült Államoknak és Nagybritániának Japánnal szemben hangoztatott közös nézetéről van szó és egyidejűleg utalás történik arra, hogy különféle esetekben különböző módszerek a helyénvalóak. Nem érdektelen a mi szempontunkból, hogy az Izsvezitja éppen most emlékeztet arra, hogy a brit külpolitika két értelmű, amellyel az Angliával való érintkezésben számolni kell. A német birodalom számára jóval kevésbé érdekesekek azok a szavak, amelyeket Chamberlain a négysszázézer danzigi német sorsáról mondott, holott ezek őt nem is kérték fel erre. Biztosíthatjuk az angolokat arról, hogy

*a danzigi németek az alsóházban megrendezett vita ellenére vissza fognak térni a birodalomhoz.*

A lap ezután arról ír, hogy milyen kellemetlen hatást keltett Németországban Chamberlain beszédének az a része, amelyben a lengyelországi németek vagyoni és személyi biztonsága ellen elkövetett vétségek ellenére elismeréssel nyilatkozott a lengyel kormány békét veszélyeztető magatartásáról.

## Német lapok a földközítengeri támpontok megerősítéséről

Berlinből jelentik: A Deutsche Allgemeine Zeitung tengerészeti szakértője arról ír, hogy Anglia és Franciaország megerősítik a Földközi tenger partvidékét a Gibraltártól a Dardanelláig. A katonai erődítés keleti vége Bulgária ellen irányul, hogy a központi hatalmakkal folytatott háború esetén a Dardanellák elleni támadást kellően kivédhessék és

*a tengerszorosot nyitva tarthassák Románia és a Szovjetunió számára.*

A demokrata államok ilymódon teljessé akarják tenni a totális államok bekerítését.

## Henderson Hitler-tervezetét viszi Londonba

Párisból jelentik: Henderson berlini angol nagykövet tegnap Bayreuthba utazott. hír szerint, Hitler hosszabb magánkihallgatáson fogadta. Az egyik verzió szerint teljesen gyanjellegű kihallgatás volt, mivel Henderson távozik állásából, a másik hír arról tud, hogy a megbeszélés folytatása egy megkezdett akciónak és Henderson Londonban újabb tárgyalás kezd a Hitlerrel való megbeszélése alapján.

### ISMERTETIK-E MOSZKVABAN A KATONAI TERVEKET IS? — KÉRDI A NÉMET

Berlinből jelentik: A német lapok Chamberlain miniszterelnök tegnapi alsóházi beszédét megállapítják, hogy

*az angol sajtó által beharangozott szovjet katonai tervekkel szemben az angolok elmaradtak.*

Feltűnőnek tartják a lapok, hogy a megállapított katonai bizottság meg Moszkvába mutatnak arra, hogy Anglia a bekerítő kedvéért tanácsokat fogad el Moszkvától, dalkozva fogadják a lapok azt is, hogy az angol és francia katonai szakértők a vái tanácskozások során

*részletesen fogják-e majd ismertetni a terveiket a szovjet-vezérkar előtt?*

Megállapítják ezeken kívül, hogy maga miniszterelnök sem titkolta el alsóházi nyilatkozataiban, hogy

*a közvetett támadásról szóló szovjet-forgatókönyvet és nem védi a szovjet államok létét.*

Ez pedig ellenkezik azzal a politikával, demokráta-hatalmak mindig hangoztatna politikájukkal a kis nemzeteket kell megvédeni. Kijelentette Chamberlain, hogy nem ismeri a kérdést, amelyet nem lehetne békés tárgyalás útján megoldani. Nem látják azonban a lapok, hogy

*az angol kormányelnök beszéde megállapítja, hogy a függő kérdések ilyen módon való megoldásához.*

### A POPOLO DI ROMA SZERINT CHAMBERLAIN BESZÉDE NEM VOLT ÉRDEKES

A keddi olasz lapok részletesen foglalkoznak Chamberlain angol miniszterelnök alsóházi beszédével. A Popolo di Roma azt írja Chamberlain beszéde nélkülöz minden újat, semmi újat, semmi érdekeset nem mondott, hogy a nyugati hatalmak katonai megerősítést küldenek Moszkvába anélkül, hogy titkai egyezmény létrejött volna.

### ANGOL-FRANCIA-AMERIKAI FÖLDKÖZTENGERTI TÁMPONTOK A TÁVOLKELETEN

Londonból jelentik: A lapok közlik, Moszkvába küldött katonai bizottság tagjai megérkeztek Párisba, ahol egy-két nap tanácskoznak a francia katonai bizottsággal és a két bizottság együtt utazik Moszkvába. A Daily Herald abból a tényből, hogy

*a küldöttség vezetője Anglia legtekintélyesebb tengernagya,*

arra következtet, hogy az első feltevése a háború esetén a tengelyhatalmak elzárása Földközi-tengert a francia és az angol hatalmak elől. Mindenekfelett ezt az eshetőséget megvitatni Moszkvában, mert ebben az érdeklődésben, hogy

*a demokrata-hatalmak helyőrségei és katonái csak a Dardanellákon keresztül tudnak szovjetországi segítséget.*

Az angol kormány különben máris megkezdte a földközítengeri pozícióinak megerősítését legközelebbi napokban indiai csapatok spanyol partra a maláj szigetcsoporthoz is és

*ez az intézkedés elsősorban valószínűleg Japánnak szól.*

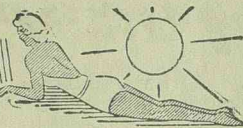
A Daily Herald közli, hogy angol-francia katonai arculalakítása van keletkezőben a keleten.

### MEGERŐSÍTIK AZ ANGOL KATONAI BIZOTTSÁG ELINDULÁSÁT

Párisból jelentik: A francia főváros megerősítik, hogy a Moszkvába küldött katonai bizottság szerdán érkezik meg Párisba. A bizottság csütörtökön érintkezésbe lép a francia katonai kiküldöttekkel. A két delegáció előkészítő munkálatait befejezése után pénteken utazik el Moszkvába.



Gondtalan napfürdőzni ez gyorsan barnít!



**LENGYELORSZÁG NEM ISMERI EL A DANZIGI VAM IGAZOLÁSÁT**

Danzigból jelentik: A lengyel kormány közzé adta a danzigi szenátussal, hogy augusztus elejétől kezdve nem ismeri el a danzigi vámigazolásait, amelyek transzport árukra vonatkoznak. A szenátus tiltakozik a lengyel kormány intézkedése ellen és arra hivatkozik, hogy két kormány megállapodott abban, hogy a viszonyt 1940. július 31-ig fenntartják.

Danziger Vorposten rámutat arra, hogy a lengyel vámintézet létszámát Danzigban több mint százra emelték, ami ellentétben áll a párisi egyezményvel. A lap közli azoknak a névsorát, akik a hatóságok katonai és gazdasági kémekkel vádoltak meg.

**LENGYELORSZÁGBA VISZIK A DANZIGBAN LETARTÓZTATOTT POLITIKAI BŰNÖSÖKET**

Danzigból érkezett jelentések szerint a szárazam rendőrsége több, mint 300 politikai bűnszállított el a napokban Berlinbe. Ezek harminchat halálra ítélték. A halálraítéltek között szerepel Otto Stiller, aki a danzigi munkásmozgalom vezetője. A lapok hangsúlyozzák, hogy jelen esetben a danzigi szabadállam jogait elárulólagrálás megsértéséről van szó és visszaéltek el azok, akik idegen bíróság kezére juttatták ezeket a politikai bűnösöket.

**VALY LENGYELORSZÁG ÉS A DANZIGI VAMKÖZÖTT A VAMKINEVEZÉSEK MIATT**

Varsóból jelenti a Havas-ügynökség, hogy a lengyel lengyel főbiztos által a danzigi szenátus-találkozásra átnyújtott jegyzékére vonatkozóan a szenátus ma intézkedett, hogy

előjövőben csak azokat a személyeket lehet alkalmazni mint hivatalos kinevezéseket, akiket a szenátus hivatalosan kinevezte.

Ismer. A szenátus által el nem ismert szerzők a „Graenzer“ elnevezést fogják viselni. Havas-ügynökség jelentése hozzáfűzi, hogy a danzigi lengyel körökben ezt

megkülönböztetést teljesen önkényesnek minősítik,

amelyet a lengyel kormány, mint amely egyedül felelős a lengyel tisztviselői részére hatáskört megállapítani.

**Jugoszláviának nem kell külföldi kölcsön**

A Havas távirati iroda jelentése szerint a Jugoszláv sajtó állástfoglal a külföldi lapoknak az állításával szemben, hogy Jugoszlávia három-négy millió font értékű természetbeni kölcsönt vesz fel Angliától. A lapok megállapítják, hogy ez a hír nélkülös minden valóságot. Jóllehet a körökben hangsúlyozzák, hogy Jugoszlávia nem szándékszik kölcsönt felvenni, sem természetbeni kölcsönt, sem természetbeni kölcsönt. A helyi befolyásoknak külpolitikai irányvonala. A jelen kívül még olyan megállapodást sem kötött, amely árúkölsönre vonatkozik és árúval egyenlíthető ki.

**A bankok, utazási irodák, sorsjegyárudák és ipari vállalatok irodáinak nyári munkarendje**

A temesvári kereskedelmi és iparkamarához megérkezett a munkaügyi minisztérium által július 26-án kiadott 29.451 számú rendelet, amely Temesvárott a bankok, ipari vállalatok irodáinak, utazási irodák és az állami sorsjegyárudák nyári munkarendjét határozza meg. E szerint a bankokban és az ipari vállalatok irodáiban szeptember 15-ig, reggel hét órától délután két óráig dolgoznak. Egy vagy két tisztviselő azonban az ügyeleti szolgálat ellátására délután is dolgozhat. Kivételet képez a szombat

**Román-magyar határincidens Técső közelében**

**Felfüggesztették a sinaiai tárgyalásoknak a tutajozásra vonatkozó részét. Egész éjjelen tartó tüzelés a határőrök között**

Bucurestiből jelenti a Rador távirati ügynökség: A kedd reggeli lapok a következő értesülést közlik: Tudvalevő, hogy Ruzsinszónak Magyarországhoz való csatolása után a Tisza felső folyásánál a tutajozást mindaddig beszüntették, amíg megegyezés jön létre Románia és Magyarország között. Néhány tutajosnak az a kísérlete, hogy éjszaka áthaladjanak a tiltott területen, az utóbbi időben több összetűzésre adott okot. Tegnap éjszaka komolyabb incidens történt. Técső község átellenében a román határőrök előbb felszólították a tutajosokat, hogy álljanak meg és kössenek ki a parton, később pedig

tűzeltek rájuk. A magyar határőrök a román katonákra és Kistécső községre lőttek.

A lövöldözés reggel hat óráig tartott. A vizsgálatot megindították. A magyar hatóságok, amelyek előmozdítják és támogatják ezeket a meg nem engedett tutajozási kísérleteket, felelősek az

incidensekért. A magyar kormány tíz nappal előttről kérte a román kormányt, hogy indítsanak tárgyalásokat, amelyeknek alapján kössenek megállapodást a Tisza felső folyásán történő tutajozás rendezése érdekében. A román kormány hajlandó volt tárgyalni és éppen ezekben a napokban ültek össze Sinaiban a két ország megbízottai, hogy erre vonatkozólag megállapodást kössenek. A magyar kormány ezáltal elismerte, hogy a Tisza felső folyásán a tutajozás csak megállapodás alapján történhetik. Mivel a helyi hatóságok ezt a tényt nem vették számításba, a román kormány kényszerítve érezte magát, hogy Sinaiban a tiszai tutajozásra vonatkozó tárgyalásokat mindaddig felfüggeszesse, ameddig a magyar kormány megteszi a szükséges intézkedéseket a meg nem engedett tutajozás beszüntetése érdekében, hogy ezáltal véget vessenek a sajnálatos határincidenseknek.

**A kiegészítő állampolgársági törvény megkönnyíti a naturalizálást**

Bucurestiből jelentik: A napokban megjelent kiegészítő állampolgársági törvényrendelet főbb pontokban a következő kérdéseket oldja meg:

Megszünteti bizonyos okmányoknak a szükségességét, amit az előző törvényrendeletek előírtak, lecsökkenti az állampolgárság megszerzéséhez eddig előírt 10 estendő várakozási időt azok számára, akik

naturalizálási alapon akarnak hozzájutni az állampolgársághoz,

intézkedik azok sorsáról, akiknek semmiféle állampolgárságuk nincs és azoknak sorsáról is, a kik olyan államhoz tartoztak, amely közben megszűnt. Ismeretes, hogy az előző törvényrendelet értelmében feltétlenül igazolni kellett az állampolgárság elnyeréséhez, hogy a kérelmező 10 évig egy helyen tartózkodott megszakítás nélkül. Ezzel szemben a mostani rendelet törvény

kedvezményt nyújt azoknak, akik a román hadseregben szolgálatot teljesítettek és az ilyen esetekben 5 évben szabja meg az egy helyen való tartózkodást. Ugyancsak kérhetik a 10 éves várakozási idő elengedését azok is, akik a román hadsereg kötelékében mozgósítva voltak, anélkül, hogy valamilyen hőstettet hajtottak volna végre. Vagyis ez azt jelenti, hogy

azok is kérhetnek naturalizálást, akik katonai szolgálatukat megelőzően 5 évig nem tartózkodtak az ország területén.

Végül kérelmezhetik a 10 éves várakozási idő megrövidítését azok is, akik középiskolai vagy egyetemi tanulmányaikat román tanintézetekben végezték. A nyugdíjasok, hadiözvegyek, hadiárva és a nyugdíj jogosult köztisztviselők, a kik 1939. február elseje előtt az állam szolgálatában álltak, szintén kérhetik a várakozási idő elengedését.

**Hűtlen resicai pénzügyi tisztviselők öt év alatt hat millió leit sikkasztottak**

Beszámoltunk annak idején arról a vizsgálatról, melyet a pénzügyi hatóságok indítottak a resicai adóhivatalnál, ahol nagyarányú visszaéléseket fedeztek fel. Megállapítást nyert, hogy tíz hűtlen tisztviselő öt éven át hatalmas összegeket sikkasztott. A vizsgálat most befejeződött úgy, hogy a bűnös tisztviselőket átadták az igazságügyi hatóságoknak. A kincstár kára hat millió lei. Letartóztatták és az oravicai ügyészség fogházában helyezték el Stan Marin, Lazaroi Ion és Mirea Constantin adóügynököket, Ariovan, Popescu és Verbanski pénzügyi tisztviselőket, Anghel, Icanita és Sinca Atanasie adófőnököket. A sikkasztók kihallgatásáról felvett jegyzőkönyvek meghaladják az ezerkétszáz oldalt. A közpénzek hűt-

len kezeléséről szóló törvény értelmében a vizsgálat befejezése után ügyük a temesvári büntető tábla elé kerül.

**SCALA mozi**

keddtől kezdődőleg keltős sláger műsor  
**EMIL JANNINGS-val**

**A zsarnok**

**ANNY ONDRA,**  
**HANS SONHKER-rel**

**Botrány**  
**a divatszalonban**

Előadások 5, 7 és 930 kor.

# A jözseffalviak

Mult hónap közepén jártam Jözseffalván, a leégett bukovinai faluban, melyet a másfélszázaddal ezelőtt magyar nemzetiségű telepesek alapítottak. A falu ott fekszik a Bukovina és Moldova közötti határvonalon, mezőinek keleti határszélén túl már a régi Moldova északi területe kezdődik. A falutól északra legközelebbi város Suceava, mely a falura illetékes megyének a székvárosa is. Maga a falu egyébként 5-6 kilométernyi távolságokban körül van véve román és német lakosságú községekkel. E környezetén túl is északra még egy más megye (Câmpulung) választja el a Radauti megyétől, s abban is a Radauti város környékén levő többi bukovinai magyar falvaktól. Ezek a többi magyar falvak a következők: Hadikfalva (hivatalos nevén: Dormesti), Andrásfalva (Mănăuțir, Istensegits (Tibenj) és Fogadjisten (Jacobesti). Ez utóbb említett magyar falvak és Jözseffalva (hivatalos neve szerint Vorniceni) között 50-60 kilométernyi a távolság.

Hogy Jözseffalvát mégis összehozom a többi bukovinai magyar faluval, ez azért történik, mert települési története és szorosabb rokonsága szerint is egyugyanazon népesorot mind az öt falu népe. Jözseffalva a többi négyből szakadt ki, annak a megszűnt szőrt különítménye. Népviseletük, néperkölcseik, mezőgazdasági és háztartási megszokásaik, kenyérkereseti módjaik mind az öt faluban ugyanazok; magyar nyelvűjárásuk is ugyanegy, s ma is szoros rokonsági, sógorsági, komasági összeköttetéseket tartanak egymással. Vallásuk szerint is mind az öt faluban mindnyájan római katolikusok, csupán Andrásfalván van közöttük mintegy 700 főnyi református. A lakosságszám az öt község között úgy oszlik meg, hogy 4.000 felül laknak Hadikfalván, a-b ezren Andrásfalván és Istensegits községben, ezeröttszázan Fogadjisten faluban, s mintegy ezerötszázan Jözseffalván.

Az öt falú között nemzetiségi jelleg tekintetében mégis van annyi különbség, hogy a Radauti megyébeli négy falú színmagyar lakosságú, Jözseffalva azonban csak kétharmadrészen magyar. Az ő 1800 főnyi lakójából 1200 a magyar nemzetiségű és katolikus vallású, míg 600 román nemzetiségű és görög ortodox hitű. A másfél század előtti alapításkor ugyan Jözseffalva is színmagyar volt, de az 1830-1890 évek közötti időben Magyarországon egy hazatelepítési akció indult meg a bukovinai magyarok érdekében, s akkor aránylag a legtöbben Jözseffalváról költöztek a régi hazába és bukovinai helyeiket a környékbeli román falvak birtoktalánjai vették meg. A többi magyar falvaktól a kiköltözés nem járt ilyen nemzetiségi felváltással, mert azoknál a környékbeli falvak is mind magyarok voltak, s így ezek részeselek az elköltözők birtokai eladásából.

A visszamaradt Jözseffalviak így is megőrizték a falú magyar jellegét. Aztán az elköltözés áramlata meg is állt, ami sokrészben annak is tulajdonítható, hogy az elköltözők iránt valami szemrehányó megítélés kezdett keletkezni a visszamaradtak között. Az otthonhoz a való ragaszkodás érzése erősebb lett, s bár a túlnépesedő családok kenyérgondja is nőtt, ezt a gondot részint a kislődék betértebb megmunkálásával, részint a szomszéd falvakban való bérletmunkák vállalásával igyekeztek eloszlatni.

Jözseffalva magyar lakossága különösen kitűnik ebben a több munkára vállalkozó búzágásban. Átlagvéve 5-6 hold földje és félhold kertje van minden gazdának, soknak ennél is kevesebb, s igen kevésnek van ennél többje. Mégis általában jómóddal tudtak élni eddig, jól és egészségesen táplálkoztak, csinosan és választékosan ruházkodtak, s lakásaikban is tisztaság volt és célszerű, sőt kényelmes felszerelés úgy bútorokban, mint ágyneműekben és szőnyegekben. A fonó, szövő, himző háziipar különösen szorgosan folyt az asszonyok körében. A férfiak a zöldségkertészet és az állattenyésztés módjait vitték magy és eredményes gondossággal. Amellett jellemző a családok józan élete, hitbeli buzgóssága és a gyermekek iránti szeretete. Nagy lelki és munkalelki készségektől megáldva, a családok mind néspek és a gyermekek egytől-egyig egészségesek, erősek, szépek.

A múltja is olyan, hogy sok megpróbáltatásba edzett lett az élete gyökérrete.

Még ezelőtt tizennégy évvel is jártam ezekben a bukovinai magyar falvakban. Akkor ünnepi alkal-

mat.ság és búcsújáró nap volt Hadikfalván, ahova összegyűltek nagy sokaságban, erre az ünnepe a szomszédos magyar községekből is, de Jözseffalváról is az atyafiak, rokonok és komák. Kérdeztem is egyik gyűlekezetben, hogy mit tudnak falvaik alapítása történetéről. Asztal körül ültünk, melynek két végéről még oldalasztalok nyúltak elő. Az asztalok közötti szőnyegre a legények és lányok vegyes énekreka dalolt időnkint olyan nótákat, amik ott termettek a faluban hetenkint új virázásban. Kinn a pítvarban az ifjak saját szervezésű zenekara muzsikált, hol hallgató nótákat, hol táncos frisseségeket, amire tánc is folyt, vagy a lengyel póka, vagy a magyar csárdás útemeire emlékeztetően. Ilyen környezetben ültek az asztal körül a tekintélyesebb családok, s mikor a történetükről kérdezősködtem, mindnyájan egy szeliden mosolygó arcú, hallgatag gazdához fordultak, hogy ő válaszoljon nekem.

Ha én azt úgy el tudnám mondani! De csak nagy körvonalakban tudok a rege tartalmáról beszámolni. Tanuja voltam, hogy a néphagyomány és a népköltészet a huszadik században is hogyan termi a naív népeposzt, mely történelmi magokból nőveli ki a maga lombos terebélyeit.

Szólt a történet egy számüzött királyról, ki nagyon szerette a népet, s ezért visszatért száműzetéséből és a népet maga köré gyűjtötte. Ezzel a néppel szabadságharcot kezdett a hatalmasok ellen. Templomi zászlókkal és keresztelkek serlegelt a nép körülötte. Haladt is diadalmasan előre. De aztán mikor egy alkalommal legszűkebb környezetével és néhány testvérrel egy faluban pihenőre tért, a körükörül leselkedő ellenség az éji órákban előnyomult, ezernyi ágyuval körülvette a falut, s halomra lövett minden embert. A népszerető király és néhány híve alig tudott kimenekülni; rejtett szorosokon át Moldvába lopta ki magát az üldözö ellenség elől. Monda a török császár oltalma alá futott, s ott halt meg Törökországban, a Márvány-tenger partján egy kis elhagyott faluban.

Vezér nélkül visszamaradt népet a hatalmasok levertek, de a népből is többen menekültek ki Moldva és Bukovina tájára s a lengyel határra. Az asszonyok és gyermekek is utánuk mentek. Sokáig barangoltak ottan azután pedig elhagyott családjaikat is a folytonos bujdosásból és idegen napszámokodásból megváltatták és odaköltöztették állandó otthonba az új telephelyekre. Így létesültek a bukovinai magyar községek az 1770-ik és 1780-ik évek közötti időben.

A regelő gazda azt is elmondott, hogy egyik községüknek megvett a jegyzőkönyve is az első gyűléstől kezdve egészen az újabb időkig. Azt a jegyzőkönyvet az 1914. körüli években magával vitte az „Az Est” című budapesti lap ottan járt munkatársa, Pásztor Árpád. Kérték vissza a becses régi könyvet, de választ nem kaptak. Nagyon fáj, hogy így elveszett a mult krónikája. De ami a faluk alapítása előtt történt, azt a történetmondó gazda az édesapjától és más öregektől hallotta, s majd ő is gondolkodik róla, hogy valaki olyanra hagyja, aki hűségesen meg tudja őrizni és másokat is, minden eszes fiatal meg tudja rá tanítani. Mert ez nem mese, — mondotta a regős, — hanem az ő becsületes őseik története.

Csakugyan nem mese, hanem egymástól szálló két történeti ténynek a találkozás, a falvi regős gazda népmondója.

Ekkor volt az, hogy az alvó Mádéfalvát a szersorozásra küldött császári hadak ágyukkal körül és halomra lövették, s a kegyetlenség Csikmeze székelyei özönével menekültek Moldva felé.

Az 1700-1764-ig felszázadnál is több telt el, s mégis a bukovinai magyarok népmóban ez a felszázad kiesik, hogy a két történet esemény egybeömljék. Az 1700-as évek bukovinai, azok utódai találkoznak az 1764-es székely menekültjeivel és egy lesz a sorsuk. Fejezi ki a népmonda. Ezt fejezi ki a nép öltözése is.

Ennek a népesorotnak nincs külön értelmezési osztálya, hogy mesterkélit büszkeségeket ne bennük. Magukban nőtt, természetes büszkeségek mikor rosszul esik neki, ha „csángók”-nak nevezik őket.

Feltűnő ebben a népesorotban a hitbuzgó gyermekek sokasága és szépsége, s a munvaló odaadás, kitartás és célszerűség. Komimádkozások, szinte mozdulatlan elmélyedés, semmi könyörgő, hajlodzó és földre boruló rindás benne, hanem annál több a fölfelé tekinző szem. Látszik a megnyugvás az arcokon, imádkoznak, s mikor elvégezték az imájukat templomba családostól járnak, s a kisebb gyereket nem csak az anyák viszik, de az apák is jukra ölelve.

Ez is jelképes megnyilatkozása a gyermek nagy szeretetnek. Viszik így a mezei munkák egyik kezükben a szerszám, másikon a gyermek folyik a munka a gyermek környezetében. A mekre is vigyázhatnak s így a munkájuk is nyitabb, hiszen mindnyájan együtt vannak.

Ez az együtteség, ez az egymáshoz való tonos ragaszkodás sokat meg tud magyarázni, ez a maroknyi nép hogyan tudott messzi ideg is megmaradni. Hogyan tudott szűkös körülmény között is kiadós és lelkiismeretesen dolgozni, ért a szomszédos más népek nagy megbecsüléssel iránta. A bukovinai magyar vak határa mind szük a családok nagy népességeké, s mégis nincs közöttük elesett, kolduló és a koldulást nagy szégyennek tartják. Most a jfalvaiak a maguk nagy szerencsétlenségében is te szemérmesen huzódottak, mikor valami adócsúszás volt közöttük. Egyik se tolongott az anyért, csak könnyes szemmel, vagy földre néz kinttel mondogta a köszönő szavakat: „Iste zesse!”

Köztük járva, az az érzésem volt, hogy nép között vagyok, aki sokat szenvedett, még honra talált. Ez a szenvedés olyan tapasztalat és elhatározásokat gyűjtött föl bennük, melyek egész jövőendő élet irányát fegadalommal tett köztük. A megpróbáltatások kifejlesztették az máshoz való jószágot, a hitet, a közös sors vállalban való hűségét, s a családi élet szeretetét, s az egész népet egy nagyobb közös családdá így lett belőlük olyan külön népesorot, melyből életközűdelem az imádság, a munka és a családias tet erőnyei valósággal felsűrítette, felfokozott lényegét, kvintesszenciává tette.

Jözseffalván romok között jártam, fölégett taságokon. Elhagyott háztájuk gyászoló fekete ké környeztek. De mégis, e pusztulás között ember csak ismét megszeretheti a maga népet.

Paál Árpád

## Anglia továbbra is támogatja Kínát

Fontos minisztertanács volt Tokióban, amelyről a mikádónak jelentést tettek.

Tokióból jelentik: A japán kormány kedden délelőtti rendkívüli minisztertanácsot tartott, a melyen Arita külügyminiszter nagyobb beszámolót mondott. Ismertette a körülményeket, a melyek az amerikai-japán kereskedelmi szerződésnek a washingtoni kormány által történt felmondását megelőzte. A minisztertanács ülése után Hiranuma miniszterelnök a mikádó üdülőhelyére utazott, hogy jelentést tegyen a bel- és külföldi eseményekről. A minisztertanácsban a

külügyminiszter tájékoztatta a kormányt az Egyesült Államok belpolitikai viszonyairól. A minisztertanács előtt a külügyminiszter fontos tanácskozást folytatott a miniszterelnökkel a legutóbbi tokiói angolelles tüntetések oman teendő intézkedésekről.

### NINC S VALTOZAS ANGLIA KINAI POLITIKAJABAN

Londonból jelentik: Jaegger munkásypképviseelő kérdést intézett a pénzügyminiszterhez, hogy vajjon az angol kormány gondol-e a további támogatására az új angol-japán forla mellett? Sir John Simon miniszter a következőképpen válaszolta:

— Az új formula a kormány álláspontján változást nem idéz elő. A kormány szerint a mai deviza szilárdasága Nagybritanniának mindazoknak az államoknak érdekében áll, a melyek Kínában jelentékeny pénzügyi és kereskedelmi kapcsolattal bírnak.

**KÜLÖNVONAT BUDAPESTRE**  
 ÜTLEVEL NÉLKÜL, csak személyvazonossági igazolvánnyal. 1939. augusztus 10-16-ig:  
 Résztvételi díj: Lei 1900.—  
 A budapesti szálloda és kirándulások költsége leiben fizethető. Utolsó jelentkezés: 1939. aug. 2.  
 Beiratkozások a **WAGONS-LITS/COOK** menetjegyirődban. TEMESVÁR, I., Boulevardul Regele Ferdinánd (Bánáti Bankkegyesület-palota) Telefonszám: 38-04.

## Testvér gyilkos ál-pap bucurestii törvényszék előtt

Bucurestiből jelentik: A fővárosi büntető-  
bíró kedd reggel kezdte meg Vasile Dumitru  
ügyében a főtárgyalást. Vasile Dumitru  
május 11-én novemberében

meggyilkolta Grigore nevű testvérét, aki  
elkötöztette a templom mellett ázott gö-  
dörbe dobta és elföldelte.

előknnek arra a felszólítására, hogy a vád-  
bíró elmondja el a gyilkosság körülményeit, Vasile  
Dumitru értelmetlen feleleteket adott. Parca-  
lónok, miután látta, hogy a vádlott be-  
nnapatlan, felfüggesztette a tárgyalást, át-  
szót Paduraru ügyésznek, aki beszédében  
bíró Vasile kórházba szállítását javasolta,  
egy orvosokból álló bizottság tartja meg-  
esés alatt, hogy tulajdonképpen a gyilkos mi-  
számíthatatlan. A védők közül Preda Ge-



orge ügyvéd és Dimitriu-Iasi ügyvédnő hasonló  
kérelemmel fordultak az elnökhöz. A tárgyalást  
szeptember 28-ára halasztották el. Az orvosi  
bizottságba Parhon, Paulian és Tomescu orvos-  
professzorokat jelölték.

Egy-egy autó a belső városrészben fél dollár  
fizetett a parkozásért, a telek számításai sze-  
rint naponta háromszor-négyszer ürrült ki és telt  
meg ismét. Könnyű kiszámítani, hogy egy na-  
gyobb parkolóterület minden befektetés nélkül  
tíz-tizenötezer dollárt jövedelmezett havonta.

— Tapasztalatok alapján kétségtelen, hogy  
belátható időn belül nem zsúfolják egymás  
nyakára a felhőkarcolókat, mint a Manhattan  
felszígen, hanem Corbusier elve fog érvénye-  
sülni Amerikában, akinek elmélete szerint a két-  
emeletes házakat le kell bontani, a felhőkarco-  
lók pedig egymástól több száz méter távolsá-  
gra épüljenek és kertekkel, parkokkal vegyék  
körül azokat, úgyhogy napfényben, levegőben  
ne legyen hiány. Így elérik, hogy ugyanannyi  
ember lakhat egy-egy felhőkarcolóban, mint az  
egyébként nagy területen épült házakban.

— Természetesen egész más a helyzet az  
amerikai vidéken, ahol ma is legfeljebb két-  
három-négemeletes házak épülnek. De

a legtöbb átlag-amerikai város egyemeletes  
házak hatalmas tömkelegéből áll. Los An-  
geles környékén például száz és száz kilomé-  
ternyire utaztam, míg itt-ott egy magasab-  
ban kiemelkedő épületet láttam.

— Stílusról nem sok szó esik. Az ameri-  
kai házak az úgynevezett internacionális mo-  
dern stílusban épülnek, amelyeknél a legfon-  
tosabb és egyetlen a praktikus elve. Kivé-  
telet inkább a kisebb vidéki városokban lévő vil-  
lanegyedek építésénél tapasztaltam, ahol ország-  
részenként váltakozó stílusban építkeznek. Dé-  
len inkább a spanyol építési modort láttam ér-  
vényesülni. Boston környékén az angol vidéki  
villák stílusa gyakoribb, másutt, a belső vidé-  
keken rusztikus, ismét másutt koloniális stílus-  
ban építkeznek.

## Befellegzett“ Amerikában a felhőkarcolóknak

lebontott épület-óriások helyén autóparkot létesítenek. — „Stílusról  
nem sok szó esik“

### Országrendezési láz tört ki az Ujvilágban

Bucurestiből írják: Constantinescu Ion, az  
fővárosi nagy utépítő társaság mérnöke  
hat hónapig tartó tanulmányúton járt az  
Amerikában. Az ott töltött idő alatt a legkülön-  
közlegedési eszközökön jó párezerkilom-  
tért tett meg. Egy újságíróknak adott nyilat-  
kozásában a következő képen számolt be féléves  
kai tartózkodásáról:

— Január elején indultam városrendezési  
tanulmányútra és bejártam Bostont, Miami,  
Orleanst, Los Angeles, San Franciscót, ke-  
ll-kasul utaztam egész Észak-Amerikát.  
A negyvennyolc államban jártam és rész-  
apaszlatokban, részben szakkönyvekben,  
mondhatnám, dűsgazdagon tértem vissza.

#### A FELHŐKARCOLÓK BUKÁSA

— Először talán beszéljünk azokról, ame-  
lyek minden európai lényegesen érdekesebbek: a  
felhőkarcolókról. Nos, hát

megállapíthatjuk, hogy a felhőkarcolóvilág-  
nak vége. Amerika belátható időn belül  
legnagyobb felhőkarcolót nem épít. Egy illuzióval  
túlán szegényebbek lettünk, de mindeneset-  
re így van.

A felhőkarcoló építése ugyanis, mint könnyen  
képzeltető, nem valami olcsó mulatság. Egye-  
New York az, ahol egyelőre esetleg még úgy  
egy kifizetődik. A város felhőkarcoló negye-  
nyegyanis sziklás talajra épült, itt az alapozás  
a kerül olyan hatalmas összegekbe, mint  
amint, ahol ezer és ezer tonna beton kell fel-  
szállítani az épület alapjához. Egyébként a fel-  
hőkarcoló mint üzlet megbukott. Az építők, de  
az inkább az építetők rájöttek, hogy a húsz  
emelet felüli magasságú épületek rezsköltés-  
sólva magas, hogy semmiképpen sem lehet  
stabilis. Legjellemzőbb erre az Empire State  
Building 103 emeletes épületkolosszusa, amely-  
nek legfelső húsz-huszonöt emelete üres, semmi  
szóért nem tudják kiadni.

— Tovább megyek: megállapítást nyert,  
hogy tíz emelet magasságon felül, hogy úgy  
mondjam, drágább a leves, mint a hús.

— A szállítás, fűtés, világítás költségei  
aránytalanul magasabbak itt, a helyisége-  
ket pedig az alsó emeletknél lényegesen  
olcsóbban lehet csak kiadni. A nemrégben  
épült Radio City is csak úgy fizetődik ki,  
hogy a telket száz évre kibérelték, a közep-  
nyolc egy nyolcvanhat emeletes magas tor-  
nyot építettek, amelyben minden elképzel-  
hető irodának, rádióhelyiségnek stúdiónak  
megvan a helye. Köréje pedig hárszemeletes  
„viskókat“ emeltek. Ez azonban valóságos  
külön városrész lett, ahol a színház, mozi,  
bár és egyéb szórakozóhelyektől kezdve a  
kórházig minden elképzelhető „üzem“ ren-  
delkezésre áll a lakónak.

— A városrendezés tekintetében a felhő-  
karcolók érdekes hatást mutattak:  
valóságos felszívták magukba a környező  
épületek lakosságát, amelyek így rövid idő  
eltelt kikerültek a háztulajdonosok az elköl-  
tözött házuk helyébe nem találtak újakat,  
egyik a másik után ment tönkre és hogy

háztulajdona után ne kelljen adót fizetnie,  
a többé-kevésbbé rozoga házakat lebontot-  
ták.

Az amerikai ember azonban nem azért ameri-  
kai, hogy ne legyen élelmes. Egy kis gondoko-  
dás, egy kis kalkuláció után rájöttek, hogy az  
üres telket kitűnően lehet értékesíteni, ha autó-  
parkolóhelyeket használják fel. A depresszió el-  
lenére is hatalmas arányokban növekedett az  
autótulajdonosok száma, s ezek nem tudták  
elhelyezni kocsijukat.

A tönkrement háztulajdonosok tehát úgy-  
szólván rezsimmentesen autóparkolóhelyeket  
létesítettek, egy-két embert fogadtak a kocs-  
csik ellenőrzésére, telefonfülkét állítottak  
fel és kész volt az „üzlet“, ami rövid idő  
alatt igen nagy üzletnek bizonyult.

### A legnagyobb probléma a közlekedés

— Amerikában az építkezés problémája  
ma már a közlekedés problémájává vált. Nem  
is csoda egy olyan helyen, ahol mindenkinek  
mindent szabad. Legjellemzőbb példa erre a  
mérhetetlen amerikai szabadságra San Fran-  
cisco esete villamosvonalával. A város főuccja  
széles, de négy villamos smpár volt rajta.

A négy smpár két villamosvonalaság já-  
ratra kocsiját, amelyek rövid idő alatt ko-  
moly forgalmi akadályokat okoztak. A vá-  
ros erre gondolt egy nagyot: megvásárolta  
az egyik villamosvonalaságot és most már  
saját vonalain leszállította a viteldijakat  
azok mértékben, hogy a másik nem tudott  
konkurálni vele, rövidesen tönkrement,  
felszedte síneit.

A város így egveduralakódó maradt a szűk uccá-  
ban és hogy megmentsse a közlekedés rendjét,  
megszüntette saját villamosjáratait is. Nem volt  
olcsó mulatság, de megérte, mert a sanfranciscói  
főuccán most már legalább lehet közlekedni.

— Amerikát különben jellemzi az ilyen na-  
zarlásszámba menő költséges befektetés. Pár  
évvél ezeltől, a fellendülés idején kiadták a jel-  
szót: parcellázni, építkezni! A legtöbb város  
maga is tetemes áldozatokkal járult hozzá a  
jelző megvalósításához. A parcellázandó terü-  
letet szépen megtervezte, utakat, közműve-  
ket létesített, villanyvezetéket vezetett be min-  
denüvé. De jött a depresszió, amely mindent  
megállított. Az emberek nem mertek építkezni.  
A telkek nyolcvan százaléka eladatlan maradt.

#### ORSZÁGRENDEZÉSI LÁZ TÖRT KI

— Amerika különben most egy nálunk el-  
képzeltetlen méretű országrendezési lázban  
van. Munkáskéz akad bőven hozzá, hiszen több,  
mint tizenötmillió munkanélküli létezik szer-  
tesztét, csak pénz is legyen hozzá. A nagyszabá-  
sú tervet is a közlekedés problémája teremte-  
te meg, mert az autó elszaporodásával egyes  
városokban a közlekedés megbénult. Hogy mi  
az autó Amerikában, könnyen elképzelhetjük,  
ha tudjuk, hogy Los Angelesben például min-

den 1.5-ik embernek van autója. A terv meg-  
valósítását viszont megnehezíti a más vonatko-  
zásban igen előnyös amerikai szabadság. Eddig  
mindenki akkor és oda épített, ahová éppen  
kedve tartotta.

Kevesen tudják például, hogy Los Angeles  
területén három község van külön polgár-  
mesterral, külön községi közigazgatással.  
Még kevesebben, hogy például a Ford-gyár  
nem Detroitban, hanem Dearbornban van,  
ami nem más, mint község a városban.

— A város-, illetve országrendezésre külön  
szervezetet létesítettek, amelynek egyelőre  
nincs sok hatásköre, de erősen harcolnak ér-  
te, hogy nagyobb beleszólása lehessen a dol-  
gokba.

Feladatuk az ország forgalmának egybe-  
kapcsolása lesz. Ennek első eredménye a Ten-  
nessee völgyében mutatkozott. A völgy elkép-  
zelhetetlenül nagy vízterülettel rendelkezik,  
területén fekszik. A környező hegyvidékeken a  
gazdák kiirtották a fákat, fellegettek a füvet,  
pár év alatt kopárá változtatták az egykor  
zöldelő hegyvidékeket. A víz és az eső lemosta  
a termőterületet a sziklák hátáról.

— Egyes államok, egymástól függetlenül  
semmit nem tehetnek az értékes terület kihasz-  
nálására. De jött Roosevelt és szabadság ide-  
szabadság oda, külön hatóságokat szervezett a  
Tennessee-völgy megmentésére, melynek aláren-  
delte az egyes államokat.

Constantinescu Ion hazatérése óta nyakig  
ül a munkában.

— Csak míg elolvastam ezt a rengeteg köny-  
vet is, elmúlik jó pár hónap, hát még mire it-  
teni viszonyainkhoz alkalmazni tudom egyik  
másik rendkívül érdekes elgondolásukat! Fel-  
tétlenül bízom azonban abban, hogy hathóna-  
pos tanulmányutamat nem tettem hiába és amit  
tanultam, romániai viszonyokra alkalmazva,  
minél előbb hasznosítani fogom. Amint az anya-  
gomat feldolgoztam, előadásokat tartok a mér-  
nökegyesületben és valószínűleg a nagyközön-  
ség számára is.

# = HIREK =

## ELŐFIZETÉSI ÁRAK BELFÖLDÖN

Működésnek egy hónapra 70, negyedévre 200, félre 400, egész évre 800 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félre 350, egész évre 700 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhatalosoknak és közszervezeteknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

## KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félre 700, egész évre 1400 lei.

## TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

## MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

## SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

## Constance Bennett újra férjhez akar menni

A negyedik férje Gilbert Rolland?

Constance Bennet élete új fordulat előtt áll. Hogyan? — kérdezik azok, akik ismerik ennek a mozgalmáséletű, szertelen világsztárnak az életét. Hiszen már szinte az összes szlári alűröket végigjárta. Volt már romantikus kislány, aki apja — színészapja — ellenkezésére filmsztárnak készült. Hallatlan energia, hihetetlen ambíció fűtötte ezt a gyereklányt. Uralkodni, tömegeket hódítani, lábam elé kényszeríteni a legkülönb társaságok férfi és nőtagjait, irigyeitenni magamat — ez a sztárgondolat hajította, úgy, mint sokezer kartársnője: a kispolgári ábrándozókat és a nagyvilági életre született vampirhajlamú démonokat. Csakhogy az egyiknek sikerült, a másikonak nem — és Bennetnek sikerült.

Persze nem a legelső lépésével. Mert először — ki gondolná? — egyetemre járt, szorgalmasan jegyezte a professzor előadásait és tudományos ambíciók fűtötték. Am egy szép napon megjelent az „első”, az „egyetlen”, aki legalábbis ekkor valóban az első és az egyetlen volt. Egy magas, barna, jólöltözött gentleman volt ez az úr: Chester Moorehad, Constance Bennett egyetemi évfolyamtársa. A fiatalok nem csináltak problémát a szerelmiükből: Bennet-apa nagy meglepetésére összeházasodtak és az örömszüloket a házasság után levélben értesítették. A házasságot a bíróság azután felbontotta.

A romantikus hajlamú lány újra a moziki rabja lett: Hollywoodba utazott és jelentkezett az egyik leghatalmasabb filmigazgatónál. Első találkozásuk után két szerződés jött ki az igazgatói, párnázott ajtók mögül. Megkezdődött a szédületes karrier. A látogatás után nyolc hónapra vezéreiket irt róla az egyik amerikai lap. Képeit a vezetőpolitikusok világtörténelmi tárgyalásairól szóló felvételek tőzsomszédságában hozták a színházi szaklapok és a napilapok.

A sztár új házassága vágyott. De most már unta a gyerekes romantikát: sok pénzre, vagyonra vágyott: felesége lett egy multimilliomosnak. Európába jött és beutazta a metropolisokat — saját vonatján.

Megúnta a polgári jölétet is: tizenegyvágú koronára vágyott. La Falaise márki, Gloria Swanson férje, megtetszett az ünnepelt filmhírességnek. Szakított férjével és a márki szakított feleségével Constance Bennet kedvéért. A főúri pompa megint csak unalmas lett. Nem kellett a főrangú életének örömei. Újabb szakítás következett.

A legújabb házasság híre már Európába is eljutott. Egy fiatal színész, Gilbert Rolland szerfölt sokat tartózkodik a megközelíthetetlen sztár közelében. És — a jelek erre vallanak — Bennett szívesen időzik völégényjelöltjével.

Hatalmas vihar vonult el Stockholm felett. Stockholmól jelentik: A város felett hatalmas vihar vonult át, amely 20 percen keresztül minden forgalmat megbénított. Számos épület súlyosan megrongálódott, a járókelők, főképpen pedig a kerékpárosok közül, nagyszámúban sérüléseket szenvedtek.

## Augusztus 2 Szerda

Cirják, László, Emilián, Lehel Portiunkula

1788. augusztus 2-án halt meg Gainsborough Thomas angol festő. Az előkelő angolok kedvelt arcképfestője volt. Tárképei is különleges szépségük és festészeti modorát sokan utánózták.

1868. augusztus 2-án született a háromszékmegei Barótné Gaal Mózes tanár és író. Irodalmi munkái főleg ifjúsági elbeszélések, tankönyvek és fordítások. Egyik legkiválóbb magyar ifjúsági író, akinek munkái még ma is kedvenc olvasmányai a tanuló ifjúságnak.

1934. augusztus 2-án halt meg Hindenburg tábornagy, híres német hadvezér, akinek nevéhez a világháború számos német győzelme fűződik. A háboru utáni időben a német birodalom második elnöke volt. Alatta került uralkomra Hitler Adolf mint kancellár, aki Hindenburg halála után a német birodalom feje lett. Hindenburgot Keletporoszországban temették el a tannenbergi csatamezőn, ahol a legnagyobb diadalt aratta.

**— Megkezdődtek az olasz hadgyakorlatok.** Milánóból jelentik: Az olasz hadsereg hadgyakorlata a Poo völgyében hétfőn megkezdődött. A főhadiszállás Milánóban van és a hadmozdulatokat Pariani tábornok vezeti, aki jelenleg hadügyi alminiszter. A hadgyakorlatra a német, magyar és spanyol katonai attasékat várják.

# DIANA

hátjafásnál kiváló!

— Hans Carossa német író nyerte az olasz irodalmi nagydíjat. Berlinből jelentik: Az irodalmi és egyéb művészeti munkákra kitzött olasz jutalomdíjat az idén Hans Carossa német író nyerte meg a háborúért és forradalomról írt munkájával.

## Kedélyes fogház

Nemrégiben nagy feltűnést keltett, hogy az Angol Bank pincéiből eltűnt néhány köteg tíz shillinges papírpénz. Ezek ujnjomásu bankjegyek voltak, melyek csak most kerültek forgalomba. A nyomozás folyamán megállapítást nyert, hogy sokkal több ilyen tíz shillinges van forgalomban, mint amennyit az Angol Bank eddig kiadott. Most azt a szenzációs hírt közlik Londonból, hogy a Wright szigetén lévő Parkhurst börtön két tisztviselőjét letartóztatták. Kiderült ugyanis, hogy a hamis tíz shillingeseket a börtönben gyártják. Az a gyanu, hogy a börtön-tisztviselő összeállt az őrizetere bizott és a bíróságok által elítelt pénzhamisítókkal és ezekkel a kipróbált tehetségű börtönlakókkal közös kasszara gyártották a tíz shillingeseket. Nyugodtan dolgozhattak, mert ki mert volna arra gondolni, hogy a fogházban működik a bankpórs? Valóban kedélyes fogház...

**(—) HAZASSÁGOK.** Az anyakönyvi hivatalban tegnap a következő mátkapárok kötöttek házasságot: Droop Ottó Ede mérnök és Weisz Marianna, Szántó László magántisztviselő és Berger Veronika, Spitzer Henrik szabó és Weiszberger Frederika, Undi Adám fodrász és Hollschwandiner Karola Ilona, Kauper Simon cipész és Gyurics Borbála, Dehelean Petru köztisztviselő és Petcu Maria, Neda Petru köztisztviselő és Marian Mária.

**(—) A HÁZTULAJDONOSOK EGYESÜLETÉNEK IGAZGATÓI ÁLLÁSA.** A háztulajdonosok egyesületének választmánya elhatározta, hogy a Mrazek Broniszláv dr. elhalálozásával megüresedett ügyvezető igazgatói állást az értékes munkaerő elvesztése fölötti gyász jelölül őszig nem tölti be. Az új ügyvezető igazgatót szeptember végén választják meg.

**(—) NEM ADNAK HATÁRÁTLEPÉSI ENGEDÉLYT JUGOSZLÁVIÁBA.** A vármegyei prefekturára érkezett rendelet szerint további intézkedésig a Jugoszláviába szoló határátlépési engedélyek kiadását megszüntették.

**(—) MA INDULNAK A GYERMEKIVÁROSI NYARALÓTELEPEKRE.** Azok a városok Baliciban és Poiana Maruluir nyaralótelepein töltötték a júliusi, egészségességi testi sulyban meggyarapodva érkeztek vissza. Ma hetvenöt leány indul Baliciba és ugyanannyi P Maruluir. A Poiana Maruluirra induló gyerma, szerdán reggel nyolc órakor, a Baliciba pedig este nyolc órakor gyülekeznek szülőik retében a jözsefvárosi pályaudvaron. Indulás a gyermekeket még egy orvosi vizsgálatnak veti alá.

**(—) PATAKBA FULLADT** Priringer tizenhét éves temesberényi szolgálégyen fürdőben. Társai észrevették, hogy fuldoklik, de egy sem volt bátorsága, hogy segítségére siessen.

**(—) A temesi helytartóság lakosságának száma.** Az országos statisztikai hivatal kimutatása szerint a temesi helytartóság területén 39 márciusában 2835 születés és 3239 halálos volt, az apadás tehát 404 lélekszám volt. A tartóság lakosságának száma 1.708.398.

**(—) SZÜLETÉSEK.** Az anyakönyvi hivatal a következő gyermekek születését jelentették: Ioan Eleonora, Sere Augustin, Valea Emil S. Freiberg Sándor János, Mircea Ioan, Máthé dolna, Seitz Anna, Iovin Maria, Ghermi Gino, Virár János, Földeák Anna.

**(—) Drágán szerzett völégény.** Egy rvennyolc éves aradi özvegyasszony néhány nap előtt megismerkedett Lipovolszki Vlac állítólagos csernovici mérnökkel, aki udvari kezdett. Rövid idő után megkérte az ass kezét és ugyanakkor azt tanácsolta, hogy negyven ezer leiel társuljon be a vállalatába özvegyasszony átadta az állítólagos mérnö a százezer leiel, aki elutazott Csernba. Az asszony türelmesen várta völégényé amikor hetek múlva sem tért vissza Argyanufogott és feljelentést tett a rendőrsé. Az ügy az aradi törvényszék elé került, az állítólagos mérnököt távollétében egy évi házra ítélte. Fellegbözés folytán a temes itélőtábla is foglalkozott a perrel és jóváhagyta az elsőfoku itéletet.

**(—) BORBÉLYOK ÉS FODRÁSZOK MASZKAI.** Ilincea Romulus, a borbélyok és fozok céhszoportjának elnöke felszólítja a céhtagjait, akik nála a gázálarcok díjait lefizehogy jelentkezzenek a megrendelési izekért. A fátanosítandó ellenőrzés folyamán ezekkel az ivőigazolhatják majd a gázálarcok megrendelését.

**(—) HALÁLOZÁSOK.** Meghaltak: Krivár nos negyvennyolc éves napszámos, Krautma Mihály hetvenegy éves földműves, Caldaras I tizenhat éves kovácsinas, Ott Károlyné szül Pichler Mária hetvenöt éves, özvegy Paulniz G la született Lukács, özvegy Vörös Terézia szüle Kiss.

## GYÓGYSZERTÁRAK ÉJJEI SZOLGÁLA

- Szerdán, augusztus 2-án a szolgálati beosztáshoz:
- I. kerületben a Sft. Ioan uccában levő Irmasok gyógyszerháza.
  - II. kerületben a Badea Cartan téren Maszalis gyógyszerháza és a Stefan cel Mare uccában levő Zeiner gyógyszerháza.
  - III. kerületben az Axente Sever téren Roxin gyógyszerháza.
  - IV. kerületben a Gen. Dragalina téren Csillag gyógyszerháza.
  - V. kerületben a Corvin gyógyszerháza.
- Ujkiódon Panajoth Ernő gyógyszerháza állásészakai szolgálatot tart.

# Mozi

**M Ű S O R :**

**SZERDA, AUGUSZTUS 2.**

**APOLLÓ: Kozákvér** (angol film)

**CAPITOL: Port Arthur** (francia film)

**CORSO: (volt Rivoli) Ultimátum** (francia film)

**SCALA: A zsarnok** (német film), **Botróny a vatszalónban** (német film)

## KÜLÖNVONAT BUDAPESTRE

ÜTLEVEL NÉLKÜL, csak személyazonossági igazolvánnyal. 1939. augusztus 10—16-ig:

Részvételi díj: Lei 1900.—

A budapesti szálloda és kirándulások költsége leiben fizethető. Utolsó jelentkezés: 1939. aug. 2

Beiratkozások a „ROMANIA” menetjegyirodáknak. — **KÖZPONTI BANK**, Temesvár, I. ker. Alba Iulia-ucca 1. szám. Telefon 15—15. — **BIRDEV**, Temesvár, IV. ker., I. C. Bratianu-u. 45. Telefon 26—83.

## Józseffalváért

Aeégett Józseffalva javára tegnap a Déli Hírlap közölte a következő adományok érkezését:

Sz. J.	lei 100
M. P.	100
Egedüs Sándorné	200
Edig kimutatót adományok összege	51.526

Cüjtésünk máig leí 59.926 Agyújtást tovább folytatjuk és minden egyes beérkezett adományt a Déli Hírlapban közlünk.

(-) **BOKSÁN-FORRÁS VENDEGLŐSÉNEK**  
A Németboksán melletti Boksán-Forrás kirándulóhely vendéglőse, Koch Ferenc, négy nap előtt Spanyolországban megbetegedett. Alig egyre rosszabbodott, mire családja behozta az ideggyógyászati szanatóriumba. Életét azonban nem sikerült megmenteni és az ötvenkét esztendőse vendéglőse meghalt.

— **MA KEZDIK MEG A HÁZMESTERI IGANYSZÁMOK SZÉTOSZTÁSÁT.** A rendőrség működő nyilvántartó hivatal néhány nap előtt a házmestereket és hotelportásokat, hogy az egyes igazolványaik kiváltására jelentkezzenek. A házmesterek százezeresre már befejeződött, de a rendőrség még soron kívül elfogadja a jelentkezést. Amindazok a házmesterek, akik a kitűzött időhatáron valamilyen okból nem jelentkeztek, sürgősen be kell juttatniuk az igazolvány kiállítására. Eddig körülbelül hatszáz házmester jelentkezik, akikből felvették a szükséges adatokat. A rendőrség nyilvántartó hivatalának főnöke, Danciu a komizású részletes jelentést készítette a kértől és Gritta Ovidiu rendőrkészletor ennek felülvizsgálja az egyes kérvényeket. Így határoz meg, hogy a házmesterek megkaphatják-e az igazolványt, amelyeknek szétosztását kezdi meg.

— **Agynszuráltak és kiraboltak egy vendég-Storójnából jelentik:** Vakmerő rablótámadást szenvedett az elmúlt éjszaka a zilcaian közösgében levő vendéglőben. Három álarcos bandabehatolt Rosner Marcu vendéglős lakására kényszerítették, hogy kiszolgáltassa pénzét és ékszereit. A vendéglős előbb nem engedelmesküdni, mire családtagjaival együtt megkötözték és ütlegelni kezdték, majd azt addig szurkálták késekkel, míg az egyik a szíven döfte az agyonkötött embert, a meghalt. A vakmerő támadók a lakás felforratása után 100 ezer lei készpénzt vittek magukkal. A csendőrségnek még nem sikerült a tetteseket kézrekeríteni.

— **Hétezer főnyi cseh kormánycsapatot veznek Prágában.** Prágából jelentik: Hitler fellár jóváhagyta a cseh kormánycsapatok felállításának tervét. Az intézkedés főcélja az, hogy a védőnkésg területén fenntartsa a közösgét és közbiztonságot. A csapatok főparancsnoka Hacha államelnök lesz, míg felügyeleti közege a miniszterelnök. A kormánycsapatok csak csakis cseh nemzetiségűek lehetnek, akiknek volt cseh hadsereg sorából választanak ki. A szolgálati időt huszonöt évre tervezik. A kormánycsapatok létszáma hétezer katonai és tiszti.

— **TIZENÖTEZER HEKTÁRT VETTEK EL A CSEH FÖLDBIRTOKOSOKTÓL.** Berlinből jelentik: A szudetavidék szanizálása óriási tempóban folyik. A hultsini területben 14.800 hektárt átvettek a cseh birtokosoktól és németek birtokába helyezték.

— **Hány olasz él a gyarmatokon?** Rómából jelentik: A legutolsó népszámlálás adatai szerint Líbia lakossága 900 ezer 804 főt tesz ki. Ebből a számból 104 ezer 660 olasz nemzetiségű, a többi bennszülött. Addis-Abebában jelenleg 31.700 olasz él.

— **Aradi származású feltaláló repülőgéptámaszt megvette az angol hadügyminisztérium.** Londonból jelentik: Az Ewing Standard és társaság szerint a hadügyminisztérium két évi szerződést kötött Asbóth Oszkárval, az aradi származású híres feltalálóval, aki a megállapodás értelmében az általa feltalált helikopter rendszerű repülőgépet tervez Anglia számára. Az Asbóth-féle gépek pilótával és megfigyelővel husz és fél perc alatt fuszonhatezer láb magasságban emelkednek fel függőlegesen. Vízszintes irányban sebességük óránként 200 mérföld, működési sugaruk pedig 1300 mérföld. A gépek fuszere kilogramm terhet vihetnek magukkal. Főelőnyük, hogy hihetetlen gyorsasággal emelkedhetnek fel, függőlegesen, vagy mozdulatlanul lebeghetnek egy ponton.

## A Gloria CFR rágalomnak minősíti a Muresul vesztegetési vádját

Marosvásárhelyen egyetlen szállodában sem adtak lakást a galatii játékosoknak

Bucurestiből jelentik: A fővárosi lapok közölik Ibraileanu mérnök, a galatii Gloria-CFR elnökének nyilatkozatát, aki többek között a következőket mondotta:

— A Muresul vezetősége által felhozott hazug vádak és sértések nem egyebek, mint egyesületünk ellen indított rágalomhadjárat.

Neveltség arra gondolni, hogy csapatunk megvásárolta az ellenfél kapusát,

mert ebben az esetben az illető játékos nem hagyta volna el a játékeret, ellenkezőleg, folytatna volna a játékot, hogy ezáltal is előmozdítsa csapatunk győzelmét. Kértük a szövetséget, hogy az ügyben szigorú vizsgálatot vezessen be és a vétkesek megbüntetésére után az ügyességhez forduljunk. Ami a marosvásárhelyi mérkőzés illeti, az oly légkörben folyt le, amely nem válik becületére a sportszerűségnek.

Szászrégenben a helyi hatóságok minden igyeke-

zete odairányult, hogy a vezetőket és a játékosokat megfélemlítsék. Azt a vasúti kocsit, amelyben csapatunk el volt szállásolva, törvénytelen körülmények között átkutatták. Makkay megbízottunkat pedig a rendőrség letartóztatta. A legelítendőbb eljárás pedig az volt, amikor

Marosvásárhelyen egyetlen szállodában sem akartak befogadni bennünket

és egyetlen étteremben sem szolgálták ki a csapat tagjait és a vezetőket. Végeredményben kényszerülve voltunk egy csárdában meghúzni magunkat, ahol állatok között, szekereken aludtunk. A pályáról pedig csak úgy távozhattunk el, hogy galatii védelmezőink mindenütt mellettünk maradtak. — fejezte be nyilatkozatát a Gloria-CFR elnöke.

A Nemzeti Bajnokság bizottsága kedd este ítélik meg a Galatiban lejátszott mérkőzés ügyében benyújtott Muresul-óvással.

## Kieleledett a danzigi vámkörűli háboruság

Förster utasítást adott a danzigi vámhivatalnak

Varsóból jelentik: A Pat távirati ügynökség jelentése szerint Förster, a danzigi nemzeti szocialisták vezetője kedden látogatást tett a kalthofi vámkirendeltségnél. Erdeklődött, hogy a danzigi vámtisztviselők talán-e nehézségeket a lengyel vámfelügyelők részéről. Förster úgy intézkedett, hogy minden esetben tegyenek jelentést, ha valamely esemény történik a határkirendeltségnél.

A nemzeti szocialista vezetőnek Kalthofban történt látogatásához a félhivatalos távirati ügynökség hozzá fűzi, hogy Försternek, mint magánembernek nem állott jogában látogatásokat tenni a vámkirendeltségnél és jelentéseket kérni. Az esetleges incidensekért személyesen Förster felelős — fejezi be a jelentést.

— **Zürichi tőzsdezárlat.** Páris 11.74 és háromnyolcad, London 20.75 és egynegyed, New York 443 és háromnyolcad, Brüsszel 75.30, Milánó 23.30, Amsterdam 235.37, Berlin 177.80, Szófia 5.40, Prága 15.17 és fél, Varsó 83.40, Belgrád 10.00, Bucuresti 3.25.

— **Európába érkezik Morgenthau amerikai pénzügyminiszter.** Newyorkból jelentik: Morgenthau, az Egyesült Államok pénzügyminisztere néhány nap múlva Európába utazik. Az amerikai pénzügyminiszter Svédországba, Norvégia, Finnországba és Dániába látogat el. Morgenthau elutazása előtt hangsúlyozta, hogy európai látogatásának nincsen politikai jellege és hogy szeptember tizenegyedikéig tartózkodik Európában.

— **Quipeo de Llano ismeretlen helyre utazott.** Burgosból jelentik: Quipeo de Llano elhagyta Burgost és ismeretlen külföldi helyre távozott. Quipeo távozása előtt felkereste Jordana külügyminisztert, akitől elbucuzott. Egyes hírforrások szerint fontos katonai megbízással utazott külföldre a tábornok. Annyi bizonyos, hogy a tábornok nem fogja betölteni a buenos airesi nagyköveti állást.

— **Pető Sándort előadásokra hívták Amerikába.** Budapestről jelentik: Amerikából a magyar fővárosba érkezett jelentés szerint az egyik amerikai politikai és társadalomtudományi társaság meghívta Pető Sándor dr.-t, a „Magyar Nemzet” főszerkesztőjét, aki a meghívást elfogadta.

— **ELKOBZOTT „NEMZETI SZOCIALISTA KATÉ”.** Budapestről jelentik: A vizsgálóbíró elrendelte a „Második rész, nemzeti szocialista katé” című sajtótermék lefoglalását, mivel az a hitfelekezetek, alkotmány és rendellenes izgatás és az állam és társadalmi rend felforgatására irányuló büntett ismérveit foglalja magában.

— **VIDÉKRE KÖLTÖZNEK AZ IR TERRORISTÁK.** Londonból jelentik: A rendőrség az elmúlt éjszaka letartóztatott egy 19 éves leányt, aki állítólag az ir terroristák hadseregének legveszedelmesebb tagja. Az ir terroristák különben vidéki városokba költöznek a kiutasítások kijátszása végett. Ezért a rendőrség a vidéken is nagy razziaikat indított a gyanus egyének összehozására végett.

— **Rooseveltet ismét leszavazták a szenátusban.** Washingtonból jelentik: A szenátus negyvennégy szavazattal harmincöt ellenében 75 millió dollár hitelt szavazott meg az amerikai árukat vásároló külföldiek számára. Roosevelt köztársasági elnök összesen 500 millió dollárt kért erre a célra, tehát az elnököt a szenátusban leszavazták.

## CORSO (volt RIVOLI mozi)

legközelebbi programja:



A SAKKMESTER

## CONRAD VEIDT

Boleslas, a sakkmester

## FRANCOISE ROSAY

Szonja, a lengyel Jean D'Arc

Epizód II. Katalin cárnő idejéből, a lengyel királyok udvarában

Ma utoljára!

## ULTIMÁTUM

és a PARAMOUNT-JOURNAL premierje:  
A „SQUALIS” TENGERALATTJÁRÓ  
KIEMELES MUNKÁLATAI

# SPORT

## Ma lesz a CAMT ünnepi vacsorája

A temesvári CAMT az eredményes szezon lezárására ma, szerdán este fél tíz órakor a Lloyd-kertben ünnepi vacsorát rendez, amelyen a sportegylet tagjai és hívei nagy számban résztvesznek.

## Sporthírek mindenfelől

**Anyagiakban is eredményes volt az angol válogatott délafrikai portyája.** Az angol válogatott csapat néhány hetes portyát bonyolított le Dél-Afrikában, amely úgy erkölcsi, érdekes ajánlatot kapott Franciaországból, ahova az FC Sete hívja a román játékosokat. Távozására nem igen kerülhet sor, mert a szövetség semmiesetre sem járul hozzá a kiadatásához. Több valószínűség szól amellett, hogy az UDR vezetőségének sikerül megállapodnia a Victorával és a jövő bajnoki idényben Pop Vasile Resicán játszik.

**Pop Vasile iránt érdeklődik az FC Sete.** A kolozsvári Victoria tehetséges játékosa, akit a resicai UDR óhajt leszerződtetni, érdekes ajánlatot kapott Franciaországból, ahova az FC Sete hívja a román játékosokat. Távozására nem igen kerülhet sor, mert a szövetség semmiesetre sem járul hozzá a kiadatásához. Több valószínűség szól amellett, hogy az UDR vezetőségének sikerül megállapodnia a Victorával és a jövő bajnoki idényben Pop Vasile Resicán játszik.

**A TMAC 60 ezer leit ajánlott fel Bindeáért.** Az újdonsült A) osztályos TMAC vezetősége 60 ezer leit ajánlott fel a Ripensianak Bindeáért, azonban az exbajnokcsapat vezetősége ezt az összeget kevesli így a válogatott játékosát nem hajlandó kiadni.

**Több horvát válogatott játékos Romániába szeretne jönni.** A horvát labdarugócsapatok felosztása következtében szabadná vált játékosok közül többen Romániába szeretnének jönni. A romániai csapatok hajlandók is lennének néhány horvát játékos leszerződtetni, ha a szövetség is hozzájárulását adja. Így Glazer, Kokotovic és Gayer érdeklődtek a román csapatok vezetőségénél és kijelentették, hogy annak ellenére, hogy többen közülük válogatott játékosok, kiadatásuk nem ütközik nehézségekbe, mert igen csekély összegért leigazolhatók.

**Cseh csapatok nem játszhatnak Franciaországban.** Az Olimpique Marseille és a Le Havre csapatok vezetőségei négy mérkőzésből álló portyára leköltöttek a Slezke Ostrava cseh csapatot, amely azonban közölte a francia egyesületek vezetőségével, hogy a meghívást nem fogadják el, mert nem kapták meg a német hatóságok engedélyét.

**A SZEGED FC GYŐZELME LENGYELORSZÁGBAN.** A Szeged FC lengyelországi portyáján Radonban a Bron SC csapatát 6:2 (4:1) arányban győzte le.

**Jugoszlávia csapata legyőzte a német teniszőkeket.** A Jugoszlávia és Németország között folyó Davis Cup teniszmérkőzések befejeződtek. A verseny utolsó napján a jugoszláv Mitici és Puncsees legyőzte Göppert, illetve Henkel német játékosokat és így Jugoszlávia csapata 3:2 arányban megnyerte a versenyt és nem Németország együttése, amint azt tegnapi számunkban téves jelentés alapján közöltük.

**VÁRSZEGI 70 MÉTEREN FELÜL DOBOTT BERLINBEN.** A nemzetközi atlétikai versenyen a magyar atléták mérsékelttel szerepeltek, bár két szép győzelmet is arattak. A 10.000 méteres sikkfutást Csaplár nyerte 31 perc 24.9 mp.-es idővel, a gerelydobást Várszegi 70.78 méteres kitűnő eredménnyel. Rúdugrásban Zsuffka 390 cm.-rel csak hatodik, távolugrásban Gyuricza 724 cm.-rel ötödik, diszkoszvetésben Kulitz 48.40 m.-rel negyedik, 1500 méteren pedig Szabó csak hetedik lett 4 p. 08 mp.-es gyenge idővel.

**200 ezer leit kér az Unirea Tricolor Sucitulescúért.** Az obori csapat vezetősége nem hosszabbította ugyan meg Sucitulescu szerződését és nem is gördít akadályt távozása elé, ellenben a játékos kiadásáért 200 ezer leit kér, ami tulzott igény és nem is igen akad egyesület, amely megvásárolná a válogatott játékosát.

**EZ AZ IDEÁLIS SPORTHAZASPAR.** Idén vasárnap éjjel tartották meg Magyarországi egyéni törvényszakszabályának döntőjét, melyet Revich (Gerei) Aladár nyerte meg 7 győzelemmel. Érdekes, hogy a múlt héten Gerevich felesége, Gáthy Emma Magyarország női törbajnokságát nyerte meg.

# = KÖZGAZDASÁG

## Sziciliát Olaszország éléskamrájává akarják tenni

Rövid idő alatt megkészszerzik a szicíliai lakosság számát: Egymillió hold sajátítanak ki tíz év alatt. Az új olasz agrártörvény jelentősége

Mussolini legújabb, valóban történelmi jelentőségű rendelkezése, amellyel véget vet a sok évszázados szicíliai latifundiumoknak, újra felhívta az agrár európai államoknak figyelmét erre a problémára, amelynek gyökerei az olasz gazdasági élet alapjaira nyulnak le. A Duce már két év előtt bejelentette a szicíliai földreformot, amelynek lényege: tíz esztendőn belül 20.000 új ház 500.000 hektáros területen. Az első 2000 új házat már 1940 októberében fel fogják avatni az egykori nagybirtokok területén. A végső cél: a sziget lakosságának megkészszerződése számban a vagyonban.

A páratlanul nagyszabású akcióra a költségvetés egymilliórd lírát irányoz elő, amelynek felét munkákra fordítják, a másik felét különböző formákban az új telepek anyagi helyzetének meg-alapozására, főleg kölcsönök, mégpedig hosszulejratu kölcsönök formájában. A hitel a Banco di Sicilia bocsátja majd a birtokosok rendelkezésére.

### EDDIG CSAK HITELKÉRDÉSNEK TEKINTETTÉK AZ OLASZ FÖLDBIRTOKÚGYT

Az olasz közgazdaságot régen foglalkoztatja a kisbirtok megszegítésének nagy ügye, de csak most, a faszizmus 17-ik évében ért döntő fordulathoz éppen a szicíliai földreformmal kapcsolatban.

A háború után, 1922-ben két idevágó törvény, illetve rendelet is jött létre, de a valóságban alig történt valami, amíg a faszizmus kezébe nem vette az olasz agrár rendszer reformját is. Már a faszizmus első évében, 1923-ban megindult az alkotások sora.

1923-ban megjelent az emlékezetes új agrárhitelezési törvény. Ez a határozat feljogosította a kormányt, hogy az agrár-adósságokat rendezze és új hiteket adathasson. Hamarosan kiderült azonban, hogy a fennálló intézmények nem alkalmasak nagyobb kölcsön-folyósításokra és szükségesnek mutatkozott egy olyan egységes állami szerv létesítése, amely beolvashatja az összes városi és vidéki, illetve helyi intézményeket és az olasz agrárkultúra óriási feladatait megvalósítani hivatott.

### KÖTELEZŐ A KESZLETEK FELHALMOZÁSA

A döntő lökést azután Mussolini híres gabonaharca adta meg, amelyet nyomon követett a bonifikációs törvény: ezzel vette kezdetét az autarchiás gazdálkodás. A Duce útmutatása tette lehetővé, hogy az 1935-36-os szankciók nem találták készületlenül a földművesosztályt és az olasz agrártársadalmat s így a gabonaimportra szoruló Itália ezen a téren is sikerrel állta ki az abesszin háború megpróbáltatásait.

Már 1932-ben rendeletileg szabályozták a gabonátárolást és kötelezővé tették a készletek felhalmozását és raktározását. Ezenkívül a Nemzeti Agrárszövetkezet az állattenyésztést is teljes erővel támogatja és fejlesztette az ország eddig erre a célra igénybe nem vett területein is.

A Nemzeti Agrárhiteleszövetkezet első évtizedének statisztikai adatai ékesen igazolják az elért eredmények kolosszális voltát. A Szövetkezet tíz év alatt 1.3 milliárd líra kölcsönt bocsátott ki, 8823 gazdasági házat, 11.605 kilométer mezeti utat, 5300 kilométer csatornát, 206 vízvezeték és 330.821 hektár megművelt területet finanszírozott, illetve segítette megvalósításra.

Legújabbban az autarchia bizottság július ülésén, ahol a szicíliai program bejelentésre kényszerült számos rendelkezést határozott el.

### AZ IPAR: LEÁNYA A MEZŐGAZDASÁG

Az olasz ipar és az olasz mezőgazdaság közös érdekeit és hatásait Felice Chilanti, az olasz gazdaságpolitikus a Stirpe-ben a következőképpen foglalta össze:

... Az olasz iparnak el kell foglalnia a száraz kijelölt posztot, mint a mezőgazdaság leánya mert egész létezését neki köszönheti és csak ősi keretei közt felelhet meg nagy hivatásának azt hiszi, hogy az agrárkultúra fejlesztése a kelet és az ipar rovására történhet, súlyos tévben van. Nem magas árakat akarunk elérni, hanem igazságos középárakat, nem a földművesosztályt juk egyszerre gazdaggá tenni, hanem a terméket növeljük meg, nem érdekvédelemlről van szó, hanem egyetemes nemzeti misszióról. Az egységsült díg és minden körülmények közt megtartjuk, bizonyít az a tény, hogy az Ipari Intézet még szer sem volt kénytelen olyan iparvállalatot i gatni, amely mezőgazdasági termékek feldolgoz val foglalkozik".

### SZICILIA: AZ ÚJ IGERET FÖLDJE

A modern olasz mezőgazdaságnak és az a hitel jelentőségének tüzzpróbája az új szicíliai reform lesz. A Duce a közeljövőben részletesen ismerteti a programot és állandóan személfogja irányítani a munkálatokat, amelyeknek csak gazdasági és szociális, hanem politikai tösege is kétségetelen. Szicília ujjaferemtése indult: a legnagyobb és legérdekesebb a fasiszámcs hatalmas alkotása s eszméje közül.

## Árfolyamok

### KEDD, AUGUSZTUS 1.

Hivatásos árfolyamok. (Az első szám a valóságban a másikat jelenti). Holland forint 75.76.52, belgas 24.01—24.36, angol font 662.672.75, olasz líra 7.172—7.172, francia frank —3.85, svájci frank 31.88—32.36. Ezekben az árfolyamokban a devizafelár is bennfoglaltatik. Dinár 2.83.05, pengő 26.50—27, német márka 40.50—41.

(—) PIACI ÁRAK TEMESVÁRÓTT tegnap hetipiacon a következők voltak: tojás darabja 1.170, kalarábé darabja 1 leu, paszternák csomó 2 leu, sárgarépa csomója 1 leu, hagyma csomó 1 leu, sóska csomója 1 leu, paraj kilója 4—5 leu, saláta fejenként 1 leu, nagyobb ugorka két-három darab 1 leu, kisebb ugorka tíz darab 1—2 leu, paprika négy darab 1 leu, kapor csomója 1 leu, krumpli kilója 2—4 leu, piros paradicsom kilója 4 leu, idei kukorica három cső 2 leu, alma kilója 8 leu, körte kilója 6—10 leu, szőlő kilója 10—12 leu, cukorfinnyé kilója 4—6 leu, görögfinnyé kilója 6 leu, szilva kilója 6—8 leu, méz kilója 44 leu, tej literje 35—38 leu, tehénturó kilója 10—12 leu, túró kilónként 20—24 leu, fűzövaj kilónként 70 leu, teavaj kilója 80 leu.

AUGUSZTUS

# 6

# Református népünnepély

## Ujkisodán egyházi építkezés alapja javára

# SCOLA Hindu siremlék és Esnapuri tigris egyszerre

PENTEKTŐL

Olcsó helyárrakkal. Parter 20.— lei. Balcon 25.— lei

## A tarlószántás előnyei

Sok gazda azért nem törí fel tarló földjét, jószágállományát legelőhöz juttassa. Azok a gazdák, akik így gondolkodnak, tarlótelegyük-rága árat fizetnek, mert a feltöretlen tarlóteleken termelt növények jóval kisebb ter- ből adnak, mintha többször megmunkált, kel- lemporhanyított földbe került volna a vetőmag. Ezek nincsen elegendő legelője, termeljen több- ből takarmányt. Jobban jár, mintha tarlóját- teregetés céljára használja fel. Nagyobb ter- bőlletet ér el, ami gazdaságosabb, mint amit- tany értékű tarlólegelő nyújthat. Több állatot- tunk, azokat jobban takarmányozhatjuk- tbb trágyához is juthatunk.

A gazda jár el helyesen, aki, amint a- gonat levágta, nyomban 5—10 cm. mély- re elvégzi a tarlóbuktatást is.

Amenny gazda könnyűszerrel megadhatja tarló- tének ezt a sekély szántást, még a kereszt- képhordása előtt. Mivel a keresztbe rakott- tának egy hétig kell állnia, amely idő elő- tbb ahhoz, hogy a gazda a keresztközök tar- tóztatását elvégezhesse. A kereszték eltávolí- tása után is szakíthat magának annyi időt, hogy- tereztek által lekötött tarlót is felszánta- sa.

Száraz éghajlatunk megköveteli, hogy a- tóbuktatás kellő pillanatát el ne mulasszuk. Ez- t elmulasztja, annak tarlóföldje annyira kiszárad, hogy amíg- tny új esőt nem kap, az ekét nem fogadja- t a föld, vagy röögket szakít fel ekéjével. A- tkor eset, hogy a várt őszi esőzés elmarad, tálal a vetés ideje kitolódik, amely körül- tlyt a termés sínyli meg és viszont ha röögös- tába kénytelen vetni, annak is kárát vallja a- tala. Az ilyen kiszáradt földben az élet meg- tnik, mert a talaj tevékenysége és a benne le- tálalások felbomlása is szűnhet. A gabona le- tásakor a talajban van még annyi nedvesség, tny az ekét befogadja és porhanyós szántást- tvezhetünk rajta. Tehát az a gazda, aki nem- tdelmeskedik a tarlószántással, nemcsak jól- t vetni, hanem jó aratásra is számíthat.

Ha a tarlóbuktatást a gabona levágása utá- t mulasztjuk, a talajban levő nedvesség a haj- tóvesség útján a talajból elvész, míg tarlót- tóztatással a talaj hajóvességi állapota meg- tük és a talajban levő nedvességet a porhanyós- tég lekötí annyira, hogy még a legnagyobb szá-

razság után is, ha újbóli szántást végzünk és az ekét mélyebbre engedjük, omlás és porhanyós lesz a szántásunk. Tehát amint látjuk, az ilyen föld jó beír és később is jól, könnyen megmun- kálhatóvá válik. A leszántott tarló is gyorsab- ban korhad el, aminek bomlását még siettethe- tük, ha a megpírkadt tarlószántást el is foga- soljuk.

Nagy szárazság esetén a fogasolás után ta- nácsos még le is hengerelnünk szántásun- kat.

Bármennyire lelkiismeretesen jár el a gazda, a fent leírt szántási-fogasolási és hengerlési mű- velettel öszig nem hagyhat fel, amíg a vetés előtti szántást megadhatjuk földünknek, mert összeáll, az esőzés folytán megcserepesedik és kigazosodik. Ez esetben már nem szántással, ha- nem boronálással felelünk.

A tarlószántás elmulasztásával elszaporod- nak a káros rovarok is.

Elősegítjük a talajban meghúzódó különféle nö- vénybetegségeket okozó csirák életképességét és a vetések között feltörő gyomnövények ki- magzását. Tarlószántás mélyebben is történe- tik, ha trágyát szántunk alá, vagy ha másod- növényeket akarunk termelni és ha a föld any- nyira kemény, hogy nem bírja el a sekélyebb szántást és végül, ha gabonafutrinka bogarak lepik el talajunkat.

Száraz vidéken kötött talajon mélyebb tar- lőtörést alkalmazunk, hogy a levegő és nap- fény jobban átjárja talajunkat, mivel ha a szán- tás sekély, a nagyon kötött talaj mélyebbre, mint szántottuk, nem érik be. Eső hiányában az ősziék alá az ilyen talajon később sem lehet mélyebbre járni az ékenket, mint amilyen mélyen a tarlószántás történt.

Meggyesy István

(=) GABONAÁRAK. (A Dengl és Kleinmann cég jelentése). A hánsági gabonapiacra megindult az üzlet az újbúzában. A többi gabonanemű iránt a kereslet lanyha. A piaci árak a következők: új búza hetvenöt kilós 420, tengeri 415. korpa 350, új zab 440, takarmányárpa 340, tavaszi árpa 370—380, muharmag 400, tökmag 900, kóposzta repce 350, lenese 600—700 lei százkilónként.

= ÖTÉVES HITELRE VÁSÁROLHATNAK MEZŐGAZDASÁGI GÉPEKET A FÖLDMŰVE- LŐK. Mint már jelentettük a földművelésügyi mi- niszter közleményt adott ki, amelyben felszólí- totta a földművelőket, hogy ha mezőgazdasági gé- peket és motorokat akarnak vásárolni, egyéni kéré- sükkel sürgősen jelentkezzenek a megyei mezőgaz- dasági kamaráknál. Vetőgépeket, cséplőgépeket, traktorokat, szelektorokat vásárolhatnak a földműve- lők hitelre, amelyet legkevesebb ötévi időtartamra adnak. A gépek árat későbbi időpontban közli a mezőgazdasági kamara. A kisgazdáknak való gépek beszerzését a földműves szövetségek szövetségi köz- pontja fogja végezni.

= KÜLFÖLDI KERESLET A HÁZINYUL HÚSA IRÁNT. A Hangya-szövetkezetnek sikerült a házinyul húására kedvező külföldi piacot találni és az ősszel megindul a házinyul vásárlása, valamint húsanak külföldre való kivitele. Bár a házinyul tenyészítéséig is igen el volt terjedve, mégis a pré- men kívül mást alig lehetett értékesíteni. A házi- nyul húsa itthon való fogyasztását a közönség köré- ben nem lehetett népszerűsíteni. A külföld egyes országában azonban mindig keresett cikk volt a házinyul húsa. Az eljárás egyelőre az, hogy a terme- lők már előre bejelentik, hogy mennyi 2,5 és 3 kilós házinyulat tudnak szállítani a felvásárlás meg- történte után és azt is, hogy milyen mennyiségű anyával kezdik meg a tenyésztést. A tenyésztett anyagot kilónként 24 lei elősúlyi árban megveszi. A Hangya új exportüzlete bizonyára országos érdek- lődést fog kelteni annál is inkább, mert kedvező ér- tékesítése esetén a házinyul tenyésztése rövid idő alatt nagymértékben fejleszthető.

= Kedvezményt kapnak a sütőiparosok az 1936. évi illeték fizetésénél? Még 1935-ben 0,90 banis illetéket állapítottak meg a lisztre és en- nek kivétele végett felvették a pékek lisztkész- letét. Később abban a kedvezményben részesítet- ték a sütőiparosokat, hogy a kivettelt illeték- nek csak a felét kellett megfizetni, ha a befize- tés 1936. végéig megtörtént. Ez a rendelet azon- ban csak 1936. vége felé jutott köztudomásra és így sokan hibájukon kívül estek el a kedvez- ménytől. Az illeték lefizetése azóta is függőben van, mivel az érdekeltek egyenként adtak be halasztási kérelmeket. A Sfatul Negustorese most interveniált a pénzügyminiszternél, hogy az érdekeltek csak az illeték felét tartoznak be- fizetni. Mivel négy esztendő tartozásról van szó, valószínű, hogy a minisztérium a kérelmet teljesíti.

elpanaszolta azt a gyűlöletet, amivel őt kikergette és kitiltotta örökre a lány!...

Amikor végigmesélte az egészét, egy pillanatra megállt, aztán megint beszédbe fogott.

— Hígyje meg, hogy Dina nem volt a hibás eb- ben a maguk ügyében. Maga otthagya minden szót, minden magyarázat nélkül. Persze, hogy ezek után nem is maradt más hátra, mint hogy visszaküldje magának a gyűrűt, még mielőtt ezt maga megtenné. Jöjjön kérem velem. Jöjjön velem... menjünk el, az én nagyon szép, de nagyon különös, későn megta- lált lányomhoz.

— Menjünk!

Féltizre járt az idő, amikor nem kis csodálkozásá- ra és újból kivirult reményére a családnak, megje- lentek a Marek-házban.

— Dina nem jött ki egész délután. — panaszo- lta Anna néni, a két férfi érdeklődésére. Baraci ott állt az ajtó előtt és pillanatszi gondolko- dás után be- kopogott.

— Igen. — volt a válasz.

Kinyitotta az ajtót és meglátták mind a ketten Dinát, amint az egy halom rendellen cs-mag előtt állva vállán át nézett a belépőkre.

Baraci már is kint volt az Anna néni csodálko- zó és reménykedő tekintetétől kísérv a folyósón.

Rubány egy szót nélkül huzta vissza a gyűrűt az asszony ujjára.

— Az enyém egy pillanatra sem volt lent, — mondta magyarázatképpen.

— Igen felelte az asszony és könnyein keresztül rámosolygott Rubányra...

XXXVI.

A közjegyzőné elgondolkodva keverte a teáját. — Hát én igazán nem tudom, hogy mit gondol-

jak. Először volt az eljegyzés, azután a különös csend a házban. Séták Baracival, Rubány elutazik. Mindenki szomorú és levert, aztán egyszerre csak ki- hirdetik őket, hát mondhatom, hogy ez nagyon külö- nös eset.

A kis vastaglábu ügyvédné a patikusné felé hajolt.

— És mondd csak szívem, ezek mindig így fog- nak hármásban sétálni és mindig együtt lesznek ez- után is? Eppen úgy, ahogy eddig?

— Miért? — fordult oda harciasan a patikusné. Ti talán azt hittétek, hogy ez nem így lesz? Egy férj és egy házibarát? Ti talán mást gondoltatok?

— Dehogy is gondoltunk — háritotta el a tisztességtelen gyanúsítást magáról a közjegyzőné!

\*

Az egész iroda ünnepi díszet öltött. De nemcsak a hivatal, hanem a gyárüzem is.

Mindenfelé sötétbe öltözött ünnepélyes arcokat vágó emberek forgolódtak. Halk suttogás mindenütt.

Várakozás és kíváncsi tekintetek. Felfelé tekintő ar- cok. Pedig az emeleten még senki sem mozogódik.

Akkor Vilma egy pillanatra kinyitotta az ajtót, asz- szonyisírás szivárgott le a munkások közé.

Egy cs-dalkozó pillantást vetett az egybegyűlt kiöltözött emberekre. Ő először jött be a gyárba és nem tudta, mire vélni ezt a nagy gyülekezetet, a halk beszédet, a titokzatos viselkedést és a fentről hallatszók zokogást.

— Mi történt? Temetés van?

Az egyik felsőréskészítő dühösen püsszgte le: — Psszt!... Dehogy is! Esküvő!!!

V É G E

## DINA REGÉNYE

A Déli Hírlap eredeti regénye  
Írta: Szentirmay Gizi

nyomás títcs.

— Tessék, — mondta és bevezette a hideg őrjási- bába. Ő nem ült le és Baraci sem kínálta hely- t. Az mindezek ellenére is helyet foglalt. Vala- gyon nagyon öregnek és összetörtnek látszott. De- tbbány nem sajnálta.

— Nagyon kellemetlen, amit most mondani fo- gok. Rettenetesen kellemetlen. Nem is tudom, ho- san kezdjem... Ha még csak magamról volna szó. Ezze egy őrjási félreértés volt maguk között Di- nával...

Rubány felemelte a kezét. A másik ránézett, az- an elhallgatott. Nagy küzködésbe került az a pár- ó, ami most halkán és rekedten kiszivárgott a fo- iki közül...

— Én nem vehetem el, mert az apja vagyok...

— Ez eddig nem jutott eszébe, ugye? A nagy- tkrülönbség. Csak most, amikor arra került a sor, tgy elvegye... És hogy nagyon szép szerepe legyen- tben a dologban, most én rám háritja kötelességét.

Baraci szomorúan rázta meg a fejét.

— Nézzé, én a szó szoros értelmében mondom, tgy Dinának az apja vagyok...

— És most beszélni kezdett. Nagyon halkán, de- tthetően. A másik csodálkozva hallgatta. Valahogy- t most csak ezt a lehajtott fejű, szomorú, vallomású- tmbert látta az egész különös ügyben. Mindenki más- tltint és csak ez élt a nagy bánatával, ahogy most

**= TIZENEGYMILLIÓ VESZTESÉGE VAN A DENICOTINIZÁLÓ VÁLLALATNAK.** A bucu- resti Fumosan S. A. R. de Denicotinare 1938. évi mérlegében 30 millió lei részvénytöke mellett 11 millió 191.108 lei veszteséget mutat ki, amellyel a veszteség egyenleg 24.445.960 leire emelkedett. A legfőbbi közgyűlésen a veszteség fedezésére a 30 millió részvénytöket 6 millió leire szállították le és elhatározták, hogy a vállalat hat milliós részvénytö- kével folytatja tovább működését.

**= MIRE FORDITJA A BRASSÓI CELLULO- ZEGYÁR A ZERNESTI PAPIRGYÁR VÉTEL- ÁRÁT?** Budapesti tudósítónk jelenti, hogy a Bras- sói Cellulóze részvényei iránt az utolsó napokban élelkebb érdeklődés mutatkozott a tőzsdén. Az érdeklő- dés azért mutatkozik, mert a Brassói teljes egé- szében megkapta a Zernesti Papirgyár vételárát, úgyhogy a Brasói Cellulóze ezidei mérlegében ki- mutatásra kerül az eladásból származó azon összeg, amely a mérleg szerint a részvényesek rendelkezé- sére áll. A zernesti papirgyár vételárával a Bras- sói nagyszabású iparosítási tervekkel foglalkozik és ezzel végleg dönteni is fog, hogy melyik üzleti ter- vét valósítja meg. Ezidőszent cellulóze- és celofán- gyár alapítás projektumával foglalkozik a vállalat vezetősége, amely mindkét nagyszabású üzemet az ország érdekében feltétlenül szükségesnek tartja. A cellulóze gyártásra feltétlenül szükség van, celofán- ban pedig az import 6 vagonról 16 vagonra emel- kedett három év alatt, míg azelőtt a celofán luxus- cikknek számított, ma nélkülözhetetlen az export- nál és minden jobb anyag (gyümölcs, sütemény, szivar stb.) csomagolásánál.

**= ÚJ 250, 100 ÉS 50 LEIES ÉRCPÉNZE- KET VERNEK.** Bucurestiből jelentik: A pénzügy- minisztérium felhatalmazást kapott új ezüst 250 leiesek verésére, valamint az 50 és 100 leies nikkell- pénzek kiegészítésére. A kibocsátandó új pénzek ér- téke 3 milliárd 180 millió lei.

**= Enyhítik az örökösödési illeték fizetését.** Az örökösödési illeték felemelése erősen érzéti társadalmi hatását, mert a vagyonok felaprózásá- ra vezet. A pénzügyminisztériumban figyelmessé lettek erre a jelenségre és legközelebb tör- vény jelenik meg az örökösödési illeték fizetésé- nek enyhítésére, ami azonban csak az egyenes- águ rokonságból való örökösödésközre vonatkozik.

**= PRAHOVAMEGYÉBE KÖLTÖZIK A NAGYKÁROLYI PAPIRGYÁR.** A nagykarolyi pa- pirgyár részvénytársaság a nemzetgazdasági mi- nisztertől engedélyt kapott, hogy gépi berendezéseit és motorainak egyrészét Nagykarolyból a pra- hovamegyei Berceni községben levő új vállalathoz szállítsa és ott helyezze működésbe.

**= Statisztika készül a magánalkalma- takról.** A munkaügyi minisztériumban elha- rozták, hogy statisztikát fektetnek fel a magán- alkalmazottakról. E célból kérdőíveket szerke- tettek, amelyeket a vállalatoknak küldenek a Bizottság alakult a statisztikai munka vég- viteleire és az kedden megkezdi működését.

# Rádió

## SZERDA, AUGUSZTUS 2.

**Bucuresti. 7:** Hanglemezek, torna, háztartási ta- nácsadó. **12:** Hanglemezek. **13:** Időjelzés, orvosi tanácsadó. **13.08:** Hangverseny. **14.10:** Rádió új- ság. **15.10:** Aktualitások. **19:** Időjelzés, időjárás- jelentés. **19.02:** Előadás. **19.17:** Hanglemezek. **20:** Művészeti krónika. **20.15:** Hangverseny. **21:** Dvo- rák művek. **22:** Rádió újság. **22.15:** Táncclemezek. **22.30:** Hangverseny. **23:** Rádió újság. **23.15:** Pe- trica Moti zenekara. **23.45:** Német és olasz nyel- vű hírszolgálat.

**Budapest I. 7.45:** Torna, hírek, hanglemezek. **11:** Hírek. **11.20:** Felolvasás. **11.45:** Előadás. **13.10:** Szalóznene. **13.40:** Hírek. **14.30:** Cigányzene. **15.30:** Hírek. **17.15:** Diákféltóra. **17.45:** Időjelzés, időjá- rásjelentés, hírek. **18:** Hírek szlovák és magyar- orosz nyelven. **18.10:** Előadás. **18.35:** Renőrzene. **19.45:** Felolvasás. **20.15:** Hírek. **20.25:** Cigány- zene. **21.20:** Két egyfelvonásos hangjáték. **22.10:** Lengyel énekegyüttes. **22.40:** Hírek. **23:** Hangver- seny. **23.25:** Táncclemezek. **23.40:** Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.

**Budapest II. 20.30:** Felolvasás. **21:** Hírek. **21.20:** Hanglemezek. **22.40:** Cigányzene. **23:** Időjárásjel- lentés.

## CSÜTÖRTÖK, AUGUSZTUS 3.

**Bucuresti. 7:** Hanglemezek, torna, háztartási fanács- adó. **13:** Időjelzés, orvosi tanácsadó. **13.08:** Hang-

verseny. **14.10:** Rádió újság. **15.10:** Aktualitá- s. **19:** Időjelzés, időjárásjelentés. **19.02:** Kultur- krónika. **19.17:** Hanglemezek. **20:** Előadás. **20:** Hangverseny. **20.40:** Hanglemezek. **20.55:** Sz- fonikus zene. **22:** Rádió újság. **22.15:** Hang- seny. **22.45:** Rádió újság. **23:** Hanglemezek. **13:** Román műsor olasz adók számára.

**Budapest I. 7.45:** Torna, hírek, hanglemezek. **11.20:** Felolvasás. **11.45:** Felolva- s. **13.10:** Hangverseny. **13.40:** Hírek. **13.50:** Ha- verseny. **14.20:** Időjelzés, időjárásjelentés. **14:** Katonazene. **15.30:** Hírek. **17.15:** Előadás. **17:** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. **18:** Hírek s- vák és magyar-orosz nyelven. **18.10:** Cigányz- 19.45: Előadás. **20.15:** Hírek. **20.25:** Hangfé- tel. **21.10:** Elbeszélés. **21.40:** Operaházi zené- 22.40: Hírek, időjárásjelentés. **23:** Cigányz- 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia n- ven. **24:** Szalóznene.

**Budapest II. 20.30:** Előadás. **21:** Hírek. **21:** Rác Elek cimbalmozik. **21.50:** Néprajzi hangle- zek. **22.10:** Cigányzene. **22.40:** Időjárásjelentés

**DÉLI HIRLAP**  
automata telefon száma: 28-10

# APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: állástkeresés, elveszett tárgyak, eltűnt személy hirdő a gyógyhely hirdetések szavankint egy leu. Levelezés nem közzétehető. Házasság szavankint öt lei, minden más rovatban szavankint kettő lei. Lekki apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetéseket díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Bratianu 8. kerület: Tamás-trafik, Piata Badea Cartan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerület Helfenbein-trafik, Piata Lahovari IV. kerület: Ma h-trafik, Piata Küttl. — Nőgrády-trafik, (Ti voli mellett). Olariu-trafik, Piata Dragalina 6. Telef 45-06. — Vittek-trafik, Bul. Carol 54. — Galgóczy-trafik, Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45-18.

**Allást keres**  
Étel horást, vagy más könnyebb mun- kát vállal középkorú nő. Cím Freidorf XXVI. ucca 21. 1035

Irodai gyakorlatom hét év. Foglalko- zást keresek. Kiss Lajos Fratelia I. 26. 1034

Középkorú férfi román, magyar, né- met, angol, francia nyelvismerettel állást keres. Cím Komesz Mátyás Freidorful-Nou XII. ucca 55. 1124

Dívatszalonban, vagy varrodában fa- nonc állást keres 14 éves, egy gim- náziumot végzett leány. Cím Mein- hardt Rózi II., Str. Cernena 12. 1135

Raktárnoki, pénztárnoki, vagy más bi- zalmi állást szerény fizetéssel vállal- nek. Kaucióval rendelkezem. Esetleg kisebb üzemhez, vagy üzletbe betársul- nek. Cím a kiadóban. 1199

**Oktatás**  
Pátvizsgára lelkiismeretesen előkészít- tek, elsősorban román nyelv és irodal- lom, történelem, földrajz, és francia nyelv, és irodalomból. Eddigi eredmé- nyek garantálják a sikert. Cím I. Bulev. Reg. Maria 3. II. em. 6. Tele- fon: 18-41 1070

Licenci tanár előkészít javítóra rom- án-franciából. II., Str. Dacilor 4. ajtó 11. 1197

Esslingeni — Deszka Jalousien — Lenvászon — Uzleti napellenző — Szövött rips — Folie — Celofan — kirkat — szerel  
**rollót**  
Romanovszky Ernő IV. str. Va- careciu 19.

**Lakás**

Modern napos 4 szoba, hallos és 3 szo- bás lakás VIII. 1-re kiadó. III., Str. Doja 5. Érdeklődni telefonon: 43-08. 1181

Kiadó augusztus 1-re 3 szobás II. em. lakás, fürdőszoba és mellékhelyiségek- kel. Bővebbet IV. Iancu Vacarescu 29. I. em. 4. 1193

Lakások egy 2 nagyobb és egy kisebb szobával, mellékhelyiségekkel és egy egyszobás modern azonnalra kiadó. Schusztar, III., Str. Coroana de Ofel 11. 1201

Modern 2 szobás uccai (balkonnal) la- kás előszobával a józsefvárosi piacnál szeptember 1-re kiadó. IV., Str. Fröbl 47. II. em. 1. Megtekinthető 9-12, 3-4-ig 1202

**Adás-vétel**

Eladó. Halvánsárga tiszta akácmez 45 lei kilója a termelőnél. V., Blaskovits telep Str. Geml 6. 1200

**Külföjtele**

Üzletitársat keresek (munkatárs pénzl- zel, vagy csak finanszírozó) a volt Nádav-Box-garage több évi bérleté- hez és egy nagyobb javítóműhely be- rendezéséhez. Timisoara IV., Str Iancu Vacarescu 6 szám alatt. Aján- latok nagyon sürgősen „Szakma iövöl- vel” jellege alatt a kiadóba kéreznék. 1196

Idegrendszer, reuma, vese, hólyag, májbajosok gyógyítására:  
**Baile Lipova (Lippafüred)**  
Rádiumaktívitású szénsavdús, kén és alkalikus gyógyforrásai hivatottak

**Ha szép akar lenni?**  
Használjon KULKA-féle bőriom- tejkrémet, bőriom-tejszappant és bő- riompuvert, három szímben. Kap- ató kizárólag a  
**Városi**  
**gyógyszertárban**  
a „Fekete Sashoz” az Arany Szarvas épületben I., Piata I. C. Bratianu.

MODERN  
**butor, porcellán és üvegáruk,**  
olcsó ajándéktárgyak  
**L. Schmidt n. Schuster-nél**  
Timisoara I., Lonovics ucca 3.